

Стенографски дневникъ

НА

27. заседание

Петък, 13 декември 1940 г.

(Открито въ 16 ч. 20 м.)

Библиотека

Институт история БКП

Инв. № 5712

Председателствувалъ председателъ Никола Логофетовъ. Секретари: Стефанъ Багриловъ и Николай Султановъ.

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е:

Съобщения:

Съобщение отъ председателството, че Негово Величество Царьтъ е благоволил да покани при поднасяне на отговора на тронното слово депутацията, опредѣлена въ чл. 38 отъ правилника за вътрешния редъ на Народното събрание 583
Отпуски 583
Предложения 583
Законопроекти 583
Искане отъ народния представител Иванъ В. Петровъ къмъ председателството (устно), щото комисиятъ да заседаватъ въ време, когато не заседава пленумътъ 583

По дневния редъ:

Законопроекти: 1) За временно увеличение на пенсиятъ (Второ четене) 584
Говорили: Д-ръ Иванъ Вазовъ 585
Андрю Лулчевъ 585
Димитъръ Киревъ 586
Иванъ В. Петровъ 587

2) За застрахователнитъ деятели и дейността по набавяне на застраховкитъ (Второ четене) . . . 588
Говорилъ: Дончо Узуневъ 588
3) За допълнение на членове 145 и 202 и измѣнение на забележката къмъ чл. 118 отъ закона за държавнитъ привилегии, акцизитъ и патентитъ (Първо и второ четене) 593, 594
4) За допълнение на таблица II, пунктъ 5, отъ закона за общинския налогъ (Първо и второ четене) 594
Говорилъ: Петъръ Митевъ 594
5) За откупуване мѣста, собственост на Моминобанската селска община и Моминобанското училищно настоятелство, Карловско, за нуждитъ на държавнитъ минерални бани и курорта въ сѣщото село (Второ четене) 595
6) За организиране на българската младежъ (първо четене — продължение разискванията) . . . 596
Говорилъ: Коста Божиловъ 596
Дневенъ редъ за следващото заседание 601

Председателъ Никола Логофетовъ: (Звъни) Има нуждния брой народни представители. Отварямъ заседанието.

(Отсъствуватъ народнитъ представители: Аврамъ Гачевъ, Ангелъ Вълчевъ, Атанасъ Ганчевъ, Атанасъ Каишевъ, Борисъ Мончевъ, Борисъ Кисовъ, Бѣлю Алексиевъ, Велизаръ Багаровъ, Иванъ п. Константиновъ, Лазаръ Бакаловъ, Никола Джанковъ, Петко Стайновъ, Стефанъ Керкенецовъ, и Тотю Новаковъ)

Г-да народни представители! Негово Величество Царьтъ е благоволил да покани, при поднасяне отговора на тронното слово утре, 17 ч. 30 м., депутацията, опредѣлена въ чл. 38 отъ правилника, а именно: членоветъ на бюрото, комисията, която е изработила проектоотговора и по двама представители на всѣка областъ, имената на които ще прочета.

Ще взематъ участие при поднасяне отговора на тронното слово следнитъ лица: Никола Логофетовъ, Никола Захариевъ и Димитъръ Пешевъ; секретари: Александъръ Василевъ Загоревъ, Ангелъ Вълчевъ Долапчиевъ, Атанасъ Цвѣтковъ Ганевъ, Георги Ивановъ Михайловъ, Димитъръ Георгиевъ Сараджовъ, Николай Василевъ Султановъ, Светославъ Михайловъ Славовъ, Стефанъ Ивановъ Багриловъ, квестори: Кирилъ Георгиевъ Минковъ, Матю Ивановъ Колевъ, Симеонъ Андреевъ Наумовъ, Таско Стоичковъ Стоилковъ; комисия по отговора на тронното слово: Георги Димитровъ Шишковъ, Георги Киряковъ Чалбуровъ, Данаилъ Жечевъ Къневъ, Деянъ Петровъ Деяновъ, Маринъ Ивановъ Тютюнджиевъ, Никола Стойчевъ Мушановъ, д-ръ Николай Петровъ Николаевъ, Петъръ Ивановъ Кысоевановъ, Серафимъ Георгиевъ Апостоловъ, Сотиръ Яневъ Дробачки, Стефанъ Радионовъ Йосифовъ, Стоянъ Ивановъ Омарчевски, Стоянъ Христовъ Никифоровъ, Христо Димовъ Калфовъ, Христо Статевъ Поповъ; представители на областитъ: Димитъръ Атанасовъ Арнаудовъ, Тотю Йордановъ Марковъ, Рашко Атанасовъ Атанасовъ, Петъръ Николовъ Думановъ, Симеонъ Ивановъ Симеоновъ, Ангелъ Стояновъ Чешмеджиевъ, Запрянь Недѣлчевъ Клявковъ, д-ръ Никола Христовъ Минковъ, Иванъ Димитровъ Минковъ, Петъръ Саровъ Великовъ, Иванъ Петровъ Недѣл-

ковъ, д-ръ Атанасъ Георгиевъ Поповъ, Цвѣтко Петковъ Кръстевъ и Димитъръ Николовъ Икономовъ.

Съобщения.

Разрешенъ е отпускъ на следнитъ г-да народни представители:

Георги Тодоровъ — 3 дни;
Атанасъ Каишевъ — 2 дена;
Георги Михайловъ — 2 дена;
Лазаръ Бакаловъ — 1 день и
Петко Стайновъ — 1 день.

Постѣпили сѣ:

Отъ Министерството на финанситъ — предложение за одобряване V-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 7 декември 1940 г., протоколъ № 215, относно освобождаване отъ бандеролъ, мурорие и общински налогъ на около 3.500 кгр. папироси, които тютюневата фабрика на Леонъ Асоевъ подарява безплатно на войската.

Отъ Министерството на финанситъ — предложение за одобряване XX-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 7 декември 1940 г., протоколъ № 215, относно намалението съ по 55 ст. на единъ килограмъ акциза по чл. 210 отъ закона за държавнитъ привилегии, акцизитъ и патентитъ, на 20.000.000 кгр. каменна солъ, която ще се внесе отъ С. С. С. Р.

Отъ Министерството на финанситъ — тълкувателенъ законопроектъ на чл. 26, точка 5, на наредбата-законъ за гербовия налогъ.

Отъ Министерството на народното просвѣщение — законопроектъ за приемане дарението на Стефанъ Чапрашиковъ за създаване на „Образцовъ младежки станъ „Стефанъ Чапрашиковъ“, край гр. Варна.

Минаваме на дневенъ редъ.

Иванъ В. Петровъ: Г-не председателю! Азъ имамъ да обрна внимание на председателството върху следното. Установява се една практика за заседанията на различнитъ комисии, която смѣтамъ, че е дефектна. Ето сега сме въ членума, повдигатъ се важни въпроси. Въ този моментъ,

когато пленумът заседава, комисията по Министерството на вътрешните работи също заседава. Друг път заседава друга комисия. Мнозина от нас желаят да участвуват въ заседанията на комисията, макар че не са членове на тях, но от друга страна, трябва да присъствуваме и тук.

Аз моля председателството да направи постъпки, щото комисията да заседава тогава, когато са свободни всички народни представители, т. е. тогава, когато пленумът не заседава. Не бива да се установява такава практика, която считам, че няма да даде желаните резултати. Всъщност народен представител трябва да има възможност да вземе участие въ комисията и да казва там своето мнение по редица въпроси.

Председател Никола Логофетов: Г-да народни представители! Вземам си бележка.

Тодор Кожухаров: Нощно време заседават комисии до 3 часа! Една работа компрометирана.

Председател Никола Логофетов: Казахъ, вземам си бележка.

Пристъпваме към първата точка от дневния редъ: **Второ четене законопроекта за временно увеличение на пенсиите.**

Има думата г-н докладчикът на комисията.

Докладчик Стамо Колчев: Комисията прие чл. 1 на законопроекта въ следната редакция: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за временно увеличение на пенсиите.

Чл. 1. Отъ 1 януарий 1941 г. пенсиите временно се увеличават, както следва:

а) пенсията за изслужено време, плащани отъ разни фондове, до 3.000 л. включително месечно съ 10%, а тия надъ 3.000 л. месечно съ 5%;

б) държавните пенсии (за инвалидност, опълченски, поборнически и народни) до 3.000 л. включително месечно съ 15%, а тия надъ 3.000 л. месечно съ 7%. Съ същите проценти се увеличават и плащаните отъ нѣкои фондове пенсии за инвалидност, а така също и тѣзи отъ атентата „Св. Недѣля“ и пособията на руските ветерани;

в) военноинвалидните по следните таблици, които временно замѣнятъ таблиците, предвидени въ чл. 64 отъ наредбата-законъ за пенсиите за инвалидност:

ТАБЛИЦА I-ва

за временно увеличените тримесечни размѣри на личните военно-инвалидни пенсии

№ по редъ	Ч И Н Ъ	Процентъ на изгубената работоспособностъ							
		30%	40%	50%	60%	70%	80%	90%	100%
		пенсия лева	пенсия лева	пенсия лева	пенсия лева	пенсия лева	пенсия лева	пенсия лева	пенсия лева
1	Редникъ и ефрейторъ	1.500	1.600	2.350	3.235	4.370	5.980	7.015	8.395
2	Младши подофицеръ	1.540	1.700	2.695	3.675	4.890	6.615	7.995	9.605
3	Старши подофицеръ	1.580	1.800	2.795	3.815	5.060	6.845	8.225	9.950
4	Фелдфебелъ и юнкеръ	1.620	1.865	2.915	3.985	5.290	7.130	8.455	10.350
5	Младши и ст. подофицеръ на шатна служба	1.680	2.415	3.415	4.710	6.325	8.280	9.775	11.395
6	Фелдфебелъ на шатна служба	1.720	2.900	4.075	5.595	7.590	9.835	10.915	13.645
7	Офицерски кандидатъ и подпоручикъ	1.750	3.450	4.485	6.325	8.050	10.350	11.345	14.125
8	Поручикъ	2.070	3.565	5.175	7.075	9.085	10.860	13.375	16.640
9	Капитанъ	2.300	3.680	5.580	7.535	10.065	12.095	14.340	17.980
10	Майоръ	2.415	3.795	5.865	8.195	10.150	13.205	16.050	19.745
11	Подполковникъ	2.535	3.910	5.895	8.100	11.340	14.800	17.550	21.990
12	Полковникъ	3.200	4.590	7.475	10.660	14.305	18.650	22.260	27.735
13	Полковникъ бригаденъ	3.855	5.545	8.100	12.870	17.270	22.520	26.735	33.515
14	Генералъ	4.660	6.695	9.775	15.535	20.850	27.180	30.745	34.670

ТАБЛИЦА II-ра

за временно увеличените тримесечни размѣри на наследствените военно-инвалидни пенсии

№ по редъ	Ч И Н Ъ	С е м е й н о п о л о ж е н и е							
		сама вдовица	вдовица 1 дете	вдовица 2 деца	вдовица 3 деца	1 сираче некр. или крѣгли	2 сир. некр. или крѣгли	3 сир. некр. или крѣгли	Роители
		пенсия лева	пенсия лева	пенсия лева	пенсия лева	пенсия лева	пенсия лева	пенсия лева	пенсия лева
1	Редникъ и ефрейторъ	1.500	1.900	2.760	3.450	1.500	2.070	3.105	1.350
2	Младши подофицеръ	1.540	2.100	2.990	3.910	1.540	2.300	3.450	1.400
3	Старши подофицеръ	1.580	2.300	3.335	4.370	1.580	2.530	3.795	1.500
4	Фелдфебелъ и юнкеръ	1.620	2.530	3.680	4.830	1.620	2.760	4.140	1.600
5	Младши и ст. подофицеръ на шатна служба	1.680	2.760	4.025	5.290	1.680	2.990	4.485	1.700
6	Фелдфебелъ на шатна служба	1.720	2.990	4.370	5.750	1.720	3.220	4.830	1.800
7	Офицерски кандидатъ и подпоручикъ	2.300	3.680	5.175	6.785	2.300	3.680	5.175	2.200
8	Поручикъ	2.760	4.370	5.750	6.900	2.760	4.370	5.750	2.760
9	Капитанъ	3.910	5.750	7.245	9.200	3.910	5.750	7.245	3.910
10	Майоръ	4.370	6.900	8.915	10.275	4.025	5.810	8.050	4.025
11	Подполковникъ	4.600	7.620	9.890	11.505	4.140	5.865	8.625	4.140
12	Полковникъ	5.865	3.345	11.505	14.445	4.255	6.440	9.490	4.600
13	Полковникъ бригаденъ	6.440	10.305	12.785	15.975	4.370	6.865	10.305	4.690
14	Генералъ	7.302	10.810	14.445	18.050	4.485	7.765	10.810	5.865

Пенсионерите съ военноинвалидна пенсия, за които увеличението по буква „б“ е по-благоприятно отъ размѣра по горните таблици, получаватъ увеличение по буква „б“.

Пенсията по буква „а“ надъ 3.000 л. месечно, които се увеличаватъ съ 5%, не могатъ съ увеличението да бждатъ по-малки отъ 3.300 л. месечно, а пенсията по буква „б“

надъ 3.000 л. месечно, които се увеличаватъ съ 7%, не могатъ съ увеличението да бждатъ по-малки отъ 3.450 л. месечно.

Председател Никола Логофетовъ: Има думата народниятъ представител г-нъ д-ръ Иванъ Вазовъ.

Д-ръ Иванъ Вазовъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Единодушното решение на парламентарната комисия по Министерството на финансите, взето въ съгласие съ г-на министра на финансите, относно увеличаването на минималните военнопневидни пенсии отъ 300 л. на 500 л., не може освенъ да намъри пълното и единодушно одобрение на народното представителство, защото това решение е не само единъ актъ на голъма човъчност и справедливост, но е и една проява на голъмо родолюбие.

Г-да народни представители! Всъки единъ, който е ималъ случая като мене да влѣзе въ непосредственъ досегъ съ пострадалитѣ отъ войнитѣ, да види тежкитѣ условия, при които тѣ живѣятъ, да познава тѣхнитѣ болки и страдания, да види върху тѣхнитѣ изпити лица отразени мизерията и страданията, не може да не признае, че голъма частъ отъ пострадалитѣ отъ войнитѣ, че преобладаващото число отъ тѣхъ сѣ възрастни, крайно бедни хора, чиято единствено срѣдство за препитание и животъ е минималната пенсия отъ 300 л., която тѣ получаватъ.

Г-да народни представители! Само при 300 л. месеченъ доходъ, азъ оставямъ на васъ сами да си представите какъвъ е животътъ на тия мъченици. Азъ бихъ казалъ: животъ пълненъ съ лишения, животъ пълненъ съ мизерия. Въпрѣки това, въпрѣки всички лишения, които тѣ сѣ принудени да търпятъ, въпрѣки цѣлия гнетъ на живота, трѣбва да подчертая, и то дебело да подчертая, че пострадалитѣ отъ войнитѣ въ тѣхното грамадно мнозинство оставатъ вѣрни на идеалитѣ, за които живѣха, бориха се и умрѣха тѣхнитѣ близки, съ една вѣчна надежда, че българската държава най-после ще намъри време, най-после ще намъри и срѣдства да облекчи и да подобри тѣхното тежко положение. И затова днесъ за тѣхъ увеличението на минималнитѣ военнопневидни пенсии отъ 300 л. на 500 л. е първиятъ радостенъ лъчъ, г-да народни представители, въ тѣхния безрадостенъ животъ. Тѣ вѣрватъ, че е минало времето на думитѣ и на съчувствията и че е дошло време на дѣлата. Азъ, като членъ на Съюза на пострадалитѣ отъ войнитѣ, като председателъ на едно отъ най-голѣмитѣ дружества на пострадалитѣ отъ войнитѣ, считайки, че решението, което се взе отъ комисията и което ще бѣде одобрено отъ Парламента, е само първата стѣпка къмъ подобрене положението на пострадалитѣ отъ войнитѣ, смѣтамъ за свой дългъ, отъ името на повече отъ 500.000 пострадали отъ войнитѣ, отъ името на безименнитѣ живи и скромни герои, пролѣли обилно кръвта си по браннитѣ полета, носещи следитѣ отъ люта бранъ и днесъ живи свидетели и паметници на една великава епоха; отъ името на вдовицитѣ, чийто мъже поставиха надъ своето и надъ семейното си благо, благо на родината и съ горда и презрителна усмивка срещнаха смъртта и съ кръвта си написана едни отъ най-свѣтлихъ страници на нашата история; отъ името на сирацитѣ отъ войнитѣ, чиято единствена подкерпа и опора въ живота е споменътъ отъ безсмъртнитѣ дѣла на тѣхнитѣ безсмъртни бащи, и най-после отъ името на ония, които предъ олтара на отечеството принесоха най-скъпата жертва — живота на своитѣ деца, паднали по браннитѣ полета, чийто безкрѣстни гробове въ Добруджа, Тракия и Македония начертахъ истинския пътъ на честа и вѣрна служба къмъ родъ и родина — отъ името на всички тѣзи страдалци, азъ съмъ длъженъ да изкажа нашата признателностъ преди всичко на г-на министра на финансите, който винаги е ималъ близку, присърдце интереситѣ на пострадалитѣ отъ войнитѣ, като отбележа, че въ времето на сѣция минималната военнопневидна пенсия отъ 160 л. ставя 500 л.; да изкажа нашата признателностъ също и на председателя на парламентарната комисия по Министерството на финансите, г-нъ Петъръ Кюсеиановъ, както и на всички членове на комисията за единодушното имъ решение да бѣде увеличена минималната военнопневидна пенсия отъ 300 л. на 500 л.

Г-да народни представители! Увеличението на пенсията е една морална чѣста и за всички бойци отъ фронта, свидетели на героичнитѣ дѣла на скѣпитѣ покойници — светци, чийто безсмъртенъ образъ е дълбоко отпечатанъ въ нашето съзнание. И тѣ, старитѣ бойни другари, виждайки несретността на сирацитѣ отъ войнитѣ, на женитѣ, вдовицитѣ, на майкитѣ и бацитѣ, неволно, чрезъ гласа на своята съвестъ, слушатъ упрѣка на героитѣ: „Ние изпълнихме своя дългъ къмъ васъ, живитѣ: ние изпълнихме своя дългъ къмъ родъ и родича — изпълнихме ли вие дълга си къмъ нашитѣ неврѣстни деца, къмъ нашитѣ беззащитни жени, къмъ нашитѣ стари майки и бащи?“

Г-да народни представители! Грижитѣ, които се потагътъ за пострадалитѣ отъ войнитѣ, сѣ грижи за възпитанието на единъ народъ, за каляванетоъ на единъ народъ. И затова решението да се увеличи минималната

военнопневидна пенсия отъ 300 л. на 500 л. е едно решение, което ще намъри не само откликъ въ душата на пострадалитѣ отъ войнитѣ, но ще намъри отражение и въ живота на българския народъ. Въ днешнитѣ събитийни времена, когато се налага да бѣдемъ готови на саможертва за запазването на родината; въ днешнитѣ времена, когато ние сме длъжни да калимъ духа си, за да бѣдемъ готови въ утрешния день, пълненъ съ неизвестности, можеме сами да си представимъ, какво благотворно влияние ще има решението ни да увеличимъ пенсията на пострадалитѣ отъ войнитѣ.

Г-да народни представители! Азъ свършвамъ. Азъ взехъ думата не да апелирамъ къмъ васъ да гласувате законопроекта. Азъ съмъ дълбоко убеденъ, че вис и безъ моя апелъ единодушно ще го гласувате, тъй като азъ зная, че ние всички, безъ разлика на убеждение, носимъ въ гърдитѣ си по едно честно българско сърдце; защото зная, че ние всички ценимъ и се прекланяме предъ великата жертва, която пострадалитѣ отъ войнитѣ принесоха предъ олтара на родината. (Ръкоплѣскания и „Браво!“)

Председателъ Никола Логофетовъ: Има думата народниятъ представителъ Андро Лулчевъ.

Андро Лулчевъ: (Отъ трибуната. Чете) Г-да народни представители! Не съ малкъ свѣтъ стѣпвамъ на тая трибуна, отъ която азъ чухъ да се изкажатъ голѣми наши общественици, политици, стопановеди, които съ своя тактъ, съ своята обективностъ, съ своята обичъ и примѣръ къмъ насъ, новитѣ въ тая сграда, биха правили гордостъ на всъки европейски парламентъ.

Съ радостъ почувствувахъ да тунти същото онова голѣмо българско сърдце, което туптѣше подъ скѣсаната куртка на офицера, подофицера и войника, когато българскиятъ въоръженъ народъ чертаеше новитѣ граници на цѣлокупна България.

Същото това сърдце азъ почувствувахъ да тупти и тукъ въ всички г-да оратори, отъ крайната лѣвица до крайната дѣсница, когато се изказаха, отъ тая трибуна, по бюджета на родната ни армия. Родна армия, казвамъ, защото тя се комплектува отъ народа. Офицерътъ, подофицерътъ и войникътъ се комплектуватъ отъ народа. Презъ казармата трѣбва да мине всъки здравъ и доблестенъ българинъ и тогава да поеме своя житейски пътъ.

Г-да народни представители! Цѣлъ свѣтъ изживява страшни дни. Рѣки отъ кърви се лѣятъ. Държави изчезватъ отъ картата на Европа само за нѣколко дни. Въ тия сѣдбоносни дни, на всички ни очитѣ сѣ обрѣнати къмъ нашата родна армия. Тя е наша гордостъ, наша опора и наша вѣра за успѣха въ утрешния день. Въ тия сѣдбоносни дни очитѣ на всички българинъ, вънъ отъ предѣлитѣ на родината ни, сѣ обрѣнати пакъ къмъ нашата армия. Обрѣнати сѣ очитѣ и на много европейски народи въ тѣзи дни пакъ къмъ нашата родна войска. Ето кое ни кара да бѣдемъ повече отъ всѣкога внимателни къмъ родната ни войска. Да бѣде добре въоръжена, да има високъ и бодръ духъ!

Хубаво е въ тѣзи трудни и пълни съ неизвестности дни да въоръжимъ армията ни съ нови танкове, топове, аероплани, картечници и пушки. Но, г-да народни представители, да разгърнемъ нашата история за моментъ. Нашитѣ бойни учители отъ Шипка и Шейново, когато свършиха джепането си, затъркаляха камънитѣ върху главитѣ на турцитѣ. Когато и тѣ се свършиха, започнаха да хвърлятъ дърветата, но когато и тѣ се свършиха, замѣткаха труповетѣ на убититѣ си другари. Но върха Св. Никола не дадохъ на турцитѣ. Нашитѣ бойни учители — опълченци — нѣмаха модерни пушки, но имаха високъ и непоколебимъ духъ, който накара турцитѣ да отстъпятъ. Нашитѣ голобрази капитани въ 1885 г. при Пиротъ, Врания и Сливница победиха побѣдителитѣ сръбски генерали. Това се дължи пакъ на високия духъ, който имаше нашата армия. При пленяването на Ясертъ наша при с. Мерхамлъ, ние ученицитѣ-доброзолци, бѣхме застанали на нѣколко метра далечъ отъ цаба на генералъ Геневи, и следѣхме съ любопитство, какъ ще се предаде нашата Ние бѣхме деца на 12, 15, 17, 18 години. Нашата се вгледа въ насъ, доближи се до най-малкия отъ насъ, 12-годишенъ юноша, и му каза: „Сега разбирамъ защо ме пленихте — защото и децата сѣ трѣгнали на война. Дете! На ти тази турска лира! Вземи я и помни, че ти като дете си участвувалъ при моето пленяване. Малкъ си, ала духътъ ти е голѣмъ.“

Г-да народни представители! Азъ, който съмъ участвувалъ въ толкова сражения и не веднажъ съмъ билъ въ ноктитѣ на смъртта и съмъ чувствувалъ нейното ледено дихание, най-добре зная, какво значи да си добре

въоръженъ. Но също така зная какво значи да имашъ високъ духъ, духъ, който въ даденъ моментъ решава съдбата на боя. Българскиятъ войникъ само за три недѣли прегазя Тракия и се надвеси като орелъ надъ Цариградъ. Литна отъ тамъ презъ македонскитъ усой и се огледа въ чиститъ и бистри води на Охридското и Преспанското езера. Прехвъркна презъ златна Добруджа, прегазя тихия бѣлъ Дунавъ, помете влашкитъ пълчища въ влашката земя и се надвеси надъ студения и мѣтенъ Серетъ. Българскиятъ въоръженъ народъ изплете около главата на нашата родна армия неувежавашъ вѣнецъ отъ славни имена по бойнитъ полета. Той ще бѣде вѣчна слава на българското племе, дори и тогава, когато отъ творцитъ на тѣзи славни дни никой не остане живъ. Чудеса извърши нашиятъ въоръженъ народъ и покори съ слава българското оръжие. Всичко това той твори, когато духътъ му бѣ голѣмъ, здравъ. Но азъ никога, никога не ще забравя онѣзи тѣжни септемврийски дни презъ 1918 г. И дано Богъ никога, никога не ни ги дава да ги преживѣемъ отново. Сѣщиятъ този войникъ, който извърши чудеса по бойнитъ поля, когато отъ село долетѣха лоши хаберы на боевата линия, че кметове и секретарь-бирници се гаврятъ съ честта и имота на неговитъ близки, тогава когато той слагаше живота си, за да брани тѣзи, които бѣха останали въ тила и трупаха бѣли пари за черни дни, и за да оправдаятъ своитъ мръсни далавери измислиха формулата „баламитъ на фронта, умнитъ въ тила“, когато въ тила се гаврѣха съ участъта на раненитъ и ги разиграваха отъ болница въ болница, обираха отпускаритъ, дошли отъ фронта; когато на фронта гладуваха, защото вѣрваха, че домашнитъ имъ сѣ нахранени — когато маската падна, сѣщиятъ този герой, който отъ нищо не се плашеше и нищо свое не жалеше предъ отечествения олтаръ, се почувствува чужденецъ въ собственото си отечество. Той не намѣри смисълъ да се бие повече и хвърли оръжието си. Останалото го знаете.

Отъ Кюстендиль до София шосето бѣ осяяно съ пушки, бомби, патрони, картечници. На Удово и Валандово се патѣха пълни складове съ оръжия и продукти. Хвърляха се въ въздуха пълни складове съ гранати и оръжия. Сѣщиятъ този герой, който накара цѣлъ свѣтъ да трепери отъ него, сега бѣ останалъ като стадо безъ цель и идеалъ. Оръжия имаше, картечници, хлѣбъ, кашкавалъ, дрехи — също, но духъ нѣмаше. Духътъ на боеца бѣше изчезналъ. Азъ нема да цитирамъ какво сѣ казали Хитлеръ и Мусолини за духа, защото съмъ живѣлъ всрѣдъ този народъ, дѣлил съмъ животъ и смъртъ съ него по бойнитъ поля, зная отъ практика какво значи духъ на единъ народъ.

Г-да народни представители! Въ тѣзи съдбоносни и пълни съ изненади дни за народа ни, азъ искамъ да обърна вашето внимание на този тѣй важенъ факторъ за успѣха на нашата армия — духътъ. Азъ нѣма да ви говоря за Хайрихъ Хайне, какъ сътвори своитъ творения „Азра“, „Лазаръ“ и др. Азъ нѣма да ви говоря за Сервантеса, кога и какъ създаде „Донъ Кихотъ“ нито за слѣпата и глуха академичка Елена Келеръ, нито за ІХ симфония на Бетовенъ, нито за поета Килифаровъ. Едно трѣбва да кажа — че при много лоши условия, благодарение на високия си духъ тѣзи хора творѣха. За мене, наредъ съ модерното въоръжаване на родната ни армия, ние трѣбва да въоръжимъ съ бодръ духъ народа ни и войската ни. Ще победи само този, който е решилъ да умре за отечеството си. А ще умре за отечеството си само този, който го люби и обича. А ще го обичатъ само тогава, когато и то ги обича и се грижи за тѣхъ, когато култътъ на героитъ и култътъ на правдата се почитатъ отъ всички и сѣ основа на всичко. Мина времето на празнитъ приказки и залъгалки, мина времето на демагогията. Народътъ ни стана практиченъ и искренъ. Не лъже и не иска да го лъжатъ. Той има очи и вижда съ тѣхъ, има уши и слуша съ тѣхъ. Да почнемъ да творимъ и дадемъ всѣкому заслуженото. Да бждемъ справедливи. Да почнемъ отъ най-онеправданитъ — светцитъ на народа ни, отъ женитъ и майкитъ на нашитъ убити бойни другари.

Г-да народни представители! Всички вие обикаляте колонитъ си и всѣкога виждате онѣзи жени, които ето вече близу 27 години носятъ черни забрадки; които сѣ посивѣли коси, набръчкани лица порятъ черната грѣдь на майката земя, не знаятъ ни празникъ, ни веселъ день, защото въ душата имъ всичко е убито, черно; защото преди 27 години сѣ цѣлувки пратиха своитъ 20—25 годишни мъже и синове да бранятъ родната земя. Дѣло, дѣло ги чакаха да се завърнатъ, но уви! Останаха тѣ, нашитъ бойни другари, по четиритъ краища на Балканския полуостровъ и ще сончатъ тѣхнитъ безкрѣстни гробове на иднитъ поколѣния за устрема на бацитъ и дѣдитъ имъ да обединятъ племето си. А женитъ и майкитъ имъ ще носятъ черни за-

брадки, ще напояватъ въ всѣки свѣтълъ день своя коравъ залъкъ съ съззи по тѣхъ. Отецеството въ знакъ на благодарностъ доскоро имъ даваше 160 л. словомъ месечна пенсия. Азъ нѣма да говоря сега за онѣзи срамни дни, които тѣ и пострадалитъ отъ войнитъ изживѣха въ миналото. За тѣхъ другъ пътъ. Г-нъ министъръ Божиловъ, макаръ че не бѣше съ насъ по бойнитъ поля, почувствува мѣката на тѣзи светци-мѣченици и поправи това, като увеличи пенситъ имъ на 500 л. месечно. Но, г-да народни представители, днесъ, когато една праздна стая се наема въ София за 500 л., когато едни обща струватъ 500—600 л., и животътъ поскъпна доста, питама азъ, може ли да се живѣе съ 500 л. на месецъ? Може ли жената на убитъ нашъ боецъ другаръ да стопли тѣлото си, когато единъ тонъ дърва струва 600—700 л.? Какъвъ духъ ще има въ народа и въ армията ни, когато жената на убития нашъ боецъ другаръ е поставена така лошо, когато ние имаме надъ 100.000 сираци отъ войнитъ, които сега сѣ на 25—30 години, които знаятъ и помнятъ при каква мизерия ги изхранваха тѣхнитъ майки и при каква ще ги оставятъ утре? Какъвъ духъ ще искаме отъ тѣзи, които ще бранятъ утре родината ни, когато тѣ, въ лицето на военнопневлида, македано-одринеца, кавалера на орденъ за храбростъ, боеца отъ фронта, виждатъ своята утрешна съдба?

Г-да народни представители! Д-ръ Радославозъ излѣзе по-практиченъ отъ насъ. Когато настанаха съдбоносни дни, той създаде въ тази сграда законъ за пострадалитъ отъ войнитъ безъ санкции, хвърли пепелъ въ очитъ на българския народъ, че се полагатъ грижи за утрешнитъ герои отъ бойнитъ поля. Ние сме длъжни въ тѣзи съдбоносни дни да дадемъ заслуженото най-напредъ на вдовицата отъ войната, на родителитъ на убититъ по бойнитъ поля и на военнопневлида, ако искаме да гарантираме на онѣзи, които ще идатъ да бранятъ родината ни, спокойствие и вѣра, че на тѣхнитъ семейства, при злополука, не ще се погледне както въ миналото като на чужденци въ собственото имъ огнище.

Трѣбва да се създаде законъ, съ който да се направи нѣщо за онѣзи, които лѣха кръвта си по бойнитъ поля, за разлика отъ тѣзи, които бѣха въ тила и трупаха мазни банкноти, напоени съ нашата кръвъ. Не се плашете, че сѣ много! Не ставайте на трицитъ скѣпи, на брашното евтини! Колкото по-скоро се даде всѣкому заслуженото, толкова по-скоро духътъ въ народа и армията ще се повиши. Да ценимъ култа на героитъ и култа на правдата!

Азъ съмъ длъженъ тукъ отъ тая трибуна да благодаря на г-нъ министъръ Божиловъ, а така също и на цѣлата финансова комисиия, която въ засѣданieto си на 11 т м. прие моето предложение да се даде минимална пенсия отъ 500 л. месечно на вдовица и на военнопневлидъ.

Г-не министри и вие, г-да народни представители отъ финансовата комисиия! Вие стоплихте сърдцата на близу 50.000 герои на България въ тѣзи студени дни. На 50.000 души, които бѣха протегнали ръка, вие дадохте заслуженото. Имайте тѣхната и наша благодарностъ, нека тя ви бжде награда за вашия трудъ и за вашата справедливостъ! Азъ искамъ въ тѣзи исторически дни да почувствувамъ и сега пакъ това голѣмо българско сърдце, което туптѣше подъ куртката ви, когато дѣлѣхте радости и скърби, животъ и смъртъ съ нашитъ бойни другари, които легнаха и заспаха по бойнитъ поля съ вѣра, че изпълняватъ свещения заветъ на дѣлитъ ни. Нека това юнашко сърдце отново затупти и сега въ вашитъ гърди, вдигнете ръка — подкрепете ни! Това трѣбва да стане, защото е справедливо. Искане го бждещето на България.

Г-да народни преставители! За мене и най-модернитъ аероплани, танкове и орджия сѣ купъ желѣзо, ако задъ тѣхъ нѣма едно голѣмо, любвеобилно сърдце, което да люби и да мре за родната си земя! (Ржкоплѣскания) Да създадемъ тѣзи сърдца, които да любятъ и мратъ за родната си земя, тѣй нуждни въ тѣзи съдбоносни дни за родината ни! (Ржкоплѣскания)

Председателъ Никола Логофетовъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Димитъръ Киревъ.

Димитъръ Киревъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! По въпроса за временното увеличение на пенситъ се изказахъ преди нѣколко дни въ неговитъ основни линии. Следъ като се изказаха двамата прѣдговоривши, на мене остава да кажа много малко. Предложениетъ законопроектъ, съ който се подобряватъ малкитъ пенсии на пострадалитъ отъ войнитъ, е дѣло преди всичко на държавническа мѣдростъ. Този високоблагороденъ жестъ на нашия многоуважаванъ министъръ на финанситъ г-нъ Добри Божиловъ е актъ отъ първостепенно значение за възпитанието на народа ни въ духа на новото време.

Всичко това иде да подчертае изблика на чувства, на здравъ и творчески разумъ въ служба преди всичко на една висша правда. Тази проява на признателност е двойно по-ценна днес, когато държавата ни има много други належащи нужди и задължения, а малки възможности. Ако това увеличение се даваше тогазъ, когато държавната хазна е пълна съ пари, то не би имало такова грамадно значение и такова възпитателно въздействие върху нашия народъ.

Г-да народни представители! Както свѣтлината на слънцето и неговата необятна животворна мощъ сѣ извънъ предѣлитъ на всѣка земна оценка, така и подвизитъ и жертвитъ на пострадалитъ отъ войнитъ за България сѣ неизразими съ думи и неоценими съ пари. Животътъ и здравето на човѣка сѣ най-висшето лично благо. За тѣхъ пазаръ нѣма, за тѣхъ цена нѣма. Никѣде въ свѣта не се продаватъ рѣще, крака, очи, никѣде не се продава човѣшки животъ. Но ние бѣхме свидетели на борби, въ които тия лични блага се принесоха жертва въ служба на общото благо на нацията. Тая велика саможертва направиха пострадалитъ отъ войнитъ тогазъ, когато отечеството имаше нужда отъ тѣхната жертва, и тогазъ, когато мнозина въ тая страна бѣха забравили, че сѣ българи.

Г-да народни представители! Въпрѣки тежкитъ си загуби, ние и днесъ виждаме тия „живи паметници“, какво често ги наричаме, въ разнитъ тържества, да сѣ все тѣй мощни стражи на величавия български духъ, достойни свидетелства за по-свѣтло бъдеще на България и на българския народъ, в рни на нашата историческа честъ, вѣрни къмъ емблемата на нашето национално и духовно единство, къмъ българската корона.

Г-да народни представители! Вие сте свидетели по конгреситъ на пострадалитъ отъ войнитъ на оная дълга и пѣстра колона отъ инзалиди, вдовици, сираци и родители на убити. Тѣ идватъ тукъ да манифестиратъ гордо, достойно изпълнения си дългъ къмъ родината. Не е малка материалната награда, давана имъ отъ държавата, която ги импулсира, която ги довежда на тия манифестации. Не! Защото азъ зная, че ако наистина паритъ, ако материалнитъ блага сѣ двигателъ на националното чувство, то би следвало да се прояви и отъ другаде. Защото азъ зная, че много срѣди въ тая страна, облагодетелствувани, поставени много по-добре, забравятъ, че сѣ българи и работятъ противъ собственото си отечество. Пострадалитъ отъ войнитъ идатъ да дадатъ примѣръ на тѣхъ, че тѣ сѣ готови и малкитъ си сили да дадатъ въ служба на своята родина.

Г-да народни представители! Макаръ че съ този законопроектъ не се азрешава окончателно проблемата за пострадалитъ отъ войнитъ, последнитъ сѣ топли чувства, братски поздравляватъ и правителство, и Парламентъ за стореното сега и сѣ съ твърдата вѣра, че ще дойдатъ дни, когато държавата ще бѣде въ състояние да имъ се отплати по-добре, както се следва на едни герои-свѣтци въ тая страна.

Г-да народни представители! Ще стана изразителъ на единната воля и на чувствата на пострадалитъ отъ войнитъ къмъ нашия уважаемъ министъръ на финанситъ г-нъ Добри Божиловъ, на когото Богъ е далъ много способности и много ценни качества, но го е лишилъ само отъ едно качество — отъ „качеството“, наречено злоба. Въ неговото голѣмо сърдце пострадалитъ отъ войнитъ винаги сѣ намирали отзвукъ и тѣ сѣ длъжни непринудено да му изкажатъ своята братска и възторжена признателност. Народното представителство, чрезъ гласуването на внесенъ законопроектъ, ще манифестира същото това чувство на признателност къмъ пострадалитъ отъ войнитъ. Отъ тѣхно име азъ поднасямъ поздравитъ имъ на народното представителство.

Г-ла народни представители! Днесъ, когато се занимаваме съ единъ законопроектъ за увеличение на пенситъ на пострадалитъ отъ войнитъ, ще ми позволите да ви дамъ единъ примѣръ, за да изпъкне картината на ония герои, за които гласуваме днесъ увеличение на пенситъ. Ние нѣма да говоримъ съ нашата уста, ще оставимъ да говорятъ за насъ нашитъ противници. Капитанъ Ренне отъ френската армия дава едно описание за българина. Оправдавайки употребата на огнехвъргачкитъ при Добро-поле, той пише следното: „Ние употребихме огнехвъргачкитъ не като редовно бойно сръдство, а като едно изключително сръдство срещу изключително положение. Когато нашитъ предни части бѣха минали на единъ километъръ задъ българскитъ позиции, нѣколко картечни гнѣзда продължаваха да се съпротивляватъ и не се предаваха. Всички наши опити пропаднаха. Нанесоха ни се маса загуби. Трѣбваше да дочакаме нощта. Привечеръ нашитъ огнехвъргачи се приближиха къмъ картечнитъ гнѣзда, напрѣскаха ги съ огънь и ги запалиха“. И той продължава по-нататкъ: „Азъ, обаче, съмъ длъженъ да отбележа, за честта на

българския войникъ, че азъ видѣхъ български картечникъ, който горѣше и картечницата му продължаваше да клокочи“. (Продължителни ржкоплѣскания) Наистина, това е примѣръ, нѣмашъ равенъ на себе си отъ историята на другитъ народи, примѣръ, който трѣбва да сгрѣва сърдцето на всѣки българинъ въ тая страна.

Уважаеми г-да народни представители! Ще ми позволите още единъ малкъ примѣръ. 8 октомврий 1916 г., завоятъ на Черна. Неприятелътъ можа да влѣзе въ тила ни. Следъ една дълга, упорита борба съ пушка въ ржка, следъ борба на бой съ ножъ, неприятелската сила надѣлѣ въ известна частъ и той нахѣта въ окопитъ на нашата трета рота. Между войницитъ, които попаднаха въ пленъ, попадна и младиятъ подпоручикъ Кярлиевъ. Страшна трагедия изживява тоя младъ български офицеръ, красивъ като българска девойка. Допреди малко гордъ началникъ, увѣрявалъ е своитъ войници въ безпавието и безсилието на врага, сега самъ поставенъ въ положението на безсиленъ и безправенъ робъ. Оржжето му отнето. Останало му е единствено оржжие само крушовитъ бастунъ, донесенъ отъ България. Около него нѣколко души сѣ нахлупени каски и натъкнати шикове. Наистина, хладна обстановка. Въ туй време, когато той изживява последнитъ си минути, когато той не може да се помири, когато това е несъвмѣстимо съ неговата войнишка клетва, когато предъ себе си вижда образу на майката-родина, когато той чува ясниятъ ѣ гласъ: „Сине мой, азъ съмъ достойна за твоя животъ и за твоята смъртъ“, пристига единъ неприятелски офицеръ садистъ и почва да избива беззащитнитъ наши пленени войници. Това става на нѣколко крачки предъ очитъ на този младъ български офицеръ. Не държейки смѣтка за живота си, този български синъ скача, спуща се върху сръбския офицеръ и преди още да се усѣятъ неговитъ часови, той можа да стовари два бастуна върху главата на неприятелския садистъ и да го прострне на земята (Ржкоплѣскания) Въ този моментъ десетина щика се спуснаха и вдигнаха младия български синъ въ въздуха. Издѣхна той на неприятелскитъ шикове, така, както Христосъ издѣхна на кръста, за да спаси човѣчеството. Смъртта на подпоручикъ Кярлиевъ запали сърдцата, повдигна духа на останалитъ живи борци, пристигнаха поддръжки, смѣтохме врага отатѣкъ Черна и ние достойно погребяхме достойния синъ на тази хубава земя. (Ржкоплѣскания)

Г-да народни представители! Има и другъ единъ фактъ също исторически — ще ви го кажа. „Когато Андрей Лячевъ отиде въ Солунъ да сключва примирението и се обръща къмъ Франше д'Епре съ думитъ, че българскиятъ войникъ искалъ да протегне братска ржка на храбрия френски войникъ и не желаетъ повече да се бие, Франше д'Епре му отговорилъ: „Кому разправяте, г-нъ Лячевъ, че българскиятъ войникъ не желаетъ да се бие? Я читайте съседа ми англичанинъ — до него билъ единъ английски генералъ — той да Ви каже, че подъ Дойранъ е оставилъ 10.000 трупа и 20.000 ранени. И неприятелскиятъ главнокомандуващъ бѣше правъ. Подъ Дойранъ, 5 дни следъ Добро-поле, Плѣвенската дивизия разби 4 английски и 2 гръцки дивизии — и ги обрѣна въ паника. И ако съседнитъ дивизии бѣха използвали тая блестяща победа, вмѣсто погромъ, ние щѣхме да се намѣримъ предъ единъ величественъ Седанъ“ — тѣй говори нашиятъ многоуважаемъ генералъ Таневъ.

Г-да народни представители! Намѣрихъ, че е удобно въ днешния моментъ, когато се третира единъ въпросъ за пострадалитъ отъ войнитъ да кажа тѣзи нѣколко думи. Нека всички ние бѣдемъ горди и вѣрваме въ по-свѣтлото бъдеще на България. Азъ за себе си вѣрвамъ, че Богътъ на България никога нѣма да умре. Азъ вѣрвамъ, че докато България има синове като тѣзи, които ви посочихъ — а тѣ сѣ много, тѣ сѣ плеада, това е само една брънка отъ оня брилянтенъ нанизъ, който е освѣтенъ съ дѣлата на хиляди български чада — тя ще пребѣде по-велика и по-щастлива. (Ржкоплѣскания) Моля да се гласува законопроектътъ.

Председателъ Никола Логофетовъ: Г-да народни представители! По чл. 1 е постановено писмено предложение отъ народния представител г-нъ Иванъ Петровъ. Той предлага: въ буква „а“ на чл. 1 да се заличатъ последнитъ думи: „а тия надъ 3.000 л. месечно съ 5%“.

Има думата народниятъ представител г-нъ Иванъ Петровъ.

Иванъ В. Петровъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Азъ правя това предложение, да се премахне

увеличението 5%, което се дава на пенсионърът от 3 000 л. до 5 500 л., по съображенията, които изложих онзи ден. Към това, което казах тогава, ще прибавя сега и следното. Не може човек да не се радва, когато се върши нещо хубаво в Парламента. Този малък наглед законопроект дойде да отрази, вървамъ, разбиранята и чувствата на всички насъ, а именно, да се облекчи положението на хората, пострадали за отечеството, както и на пенсионерите, които не сж служили на полето на честта, но сж служили на тържавата. Бждете-увърени, че това хубаво дбдо на Парламента ще се оцени долу, не може да не се оцени Решенията на Парламента и по много други въпроси, ако се ренава мъдро, сж познаване на въпросите, сж любовъ, ще правят само чест на Парламента и ще го издигат въ съзнанието на народа ни. Този хубавъ законопроектъ, който е предложень, има въ основата си разбирането, че въ днешното тежко време, когато всички ще трбба да понасяме жертви, има известна категория граждани, които, ако не ги подпомогнемъ, ще бждатъ смачкани. Е добре, азъ считамъ, че тази категория граждани сж именно ония дребни сжществувания, които получаватъ пенсии до 3 000 л. месечно. Не бива да увеличаваме пенсията надъ 3 000 л. месечно, макаръ и сж 5%, защото положението на този, който получава пенсия надъ 3 000 л. месечно, или надъ 100 л. дневно, е по-добро отъ положението на много други сжществувания, които сж заети сж работата било въ фабрики, било на полето, било въ работилницата и пр. и пр. Ако увеличимъ и пенсията надъ 3 000 л. месечно, значи и пенсията отъ 4 000 л. и 5 000 л. месечно, ще се повдигнатъ редица въпроси въ връзка сж заплатите, въ връзка сж положението на различни други категории граждани, заети въ стопанския животъ, и ще излъзе, че давайки, макаръ и частично подобрене на едините, оставяме по-настрача другите. Затова считамъ, че ако допустнемъ това увеличение отъ 5% за пенсията надъ 3 000 л., ще накрънимъ принципа, който е легналъ гъ този малък нагледъ, но голъмъ по своето, особено нравствено, съдържание законопроектъ.

Ето защо правя това предложение, да се премахне увеличението 5% за пенсията надъ 3 000 л. месечно.

Председателъ Никола Логофетовъ: Има думата г-нъ министърътъ на финансите.

Министъръ Добри Божиловъ: Г-да народни представители! Сжщото предложение се направи и въ комисията при разглеждането на законопроекта тамъ, но не се прие. Г-нъ Петровъ участвува въ комисията.

Иванъ В. Петровъ: Мене ме нбмаше тогава.

Министъръ Добри Божиловъ: Между тбзи, на които ще се даде 5% увеличение, има лица, които сж допринесли нбщо за нашето отечество. Когато въ комисията се искаше да си остане това увеличение отъ 5%, мотивътъ не ббше толкова материалниятъ интересъ, колкото да не се почувствуватъ обидени тбзи бивши държавни служители, че не имъ се дава увеличение. Азъ нбмамъ нищо противъ предложението на г-нъ Петровъ и предоставямъ на Парламента да реши така, както намбри за добре.

Председателъ Никола Логофетовъ: Ще гласувамъ предложението на народния представителъ г-нъ Иванъ Петровъ. Които приематъ предложението на г-нъ Иванъ Петровъ въ смисълъ, въ точка „а“ на чл. 1 последниятъ думи „а тия надъ 3 000 л. месечно сж 5%“ да бждатъ заличени, моля, да вдигнатъ ржка. Малцинство, Събранието не приема.

Иванъ В. Петровъ: Болшинство е, г-не председателю.

Председателъ Никола Логофетовъ: Ще гласувамъ повторно. Разбирате какво иска г-нъ Петровъ. Той иска, пенсията за изслужено време надъ 3 000 л. месечно да не се увеличава.

Които приематъ предложението на г-нъ Иванъ Петровъ, последниятъ думи въ точка „а“ на чл. 1: „а тия надъ 3 000 л. месечно сж 5%“ да бждатъ заличени, моля, да вдигнатъ ржка. Малцинство, Събранието не приема.

Иванъ В. Петровъ: Да се прочетатъ гласовете, г-не председателю.

Председателъ Никола Логофетовъ: По чл. 1, буква „а“, има предложение отъ народния представителъ г-нъ Пе-

теръ Митевъ, въ смисълъ, увеличението на пенсията за изслужено време да стане така: до 1 000 л. месечно — 40%; отъ 1 001 л. до 1 500 л. — 30%; отъ 1 501 л. до 2 000 л. — 20%; отъ 2 001 л. до 2 500 л. — 10%; отъ 2 501 л. до 3 000 л. — 8%; отъ 3 001 л. до 4 000 л. — 5%; отъ 4 001 л. до 5 500 л. — 3%.

Г-не министре! Съгласенъ ли сте?

Министъръ Добри Божиловъ: Противъ съмъ.

Председателъ Никола Логофетовъ: Г-нъ министърътъ на финансите не е съгласенъ.

Които приематъ предложението на народния представителъ г-нъ Петъръ Митевъ, моля, да вдигнатъ ржка. Малцинство, Събранието не приема.

Сирко Станчевъ: Г-нъ министърътъ е съгласенъ да се увеличатъ пенсията и 100%, ако, обаче, има србдства.

Председателъ Никола Логофетовъ: Моля, г-нъ Станчевъ!

Сирко Станчевъ: Искамъ да кажа да не се прави дематогия!

Председателъ Никола Логофетовъ: Отъ сжщия народенъ представителъ, г-нъ Петъръ Митевъ, има предложение въ смисълъ: минималната пенсия на пострадали отъ войните и на гражданските инвалиди да бжде 500 л. — това е прието и отъ комисията — а увеличението на останалите размери пенсии да бжде както следва: до 1 000 л. месечно — 40%; отъ 1 001 л. до 1 500 л. — 30%; отъ 1 501 л. до 2 000 л. — 20%; отъ 2 001 л. до 2 500 л. — 10%; отъ 2 501 л. до до 3 000 л. — 8%; отъ 3 001 л. до 4 000 л. — 5%; отъ 4 001 л. нагоре — 3%.

Г-не министре, съгласенъ ли сте?

Министъръ Добри Божиловъ: Не съмъ съгласенъ.

Председателъ Никола Логофетовъ: Г-нъ министърътъ на финансите не е съгласенъ.

Които приематъ предложението на народния представителъ г-нъ Петъръ Митевъ, моля, да вдигнатъ ржка. Малцинство, Събранието не приема.

Които приематъ текста на чл. 1 и съответниятъ къмъ него таблици I и II, както се докладваха, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете) „Чл. 2. Увеличенията по предходния членъ се даватъ по административенъ редъ и не се взематъ подъ внимание при ползуване отъ правата, свързани сж размера на пенсията“

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 2, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектътъ е приетъ окончателно.

Минаваме къмъ следващата точка втора отъ дневния редъ:

Второ четене на законопроекта за застрахователните деятели и дейността по набавяне на застраховките.

Моля г-на докладчика да докладва законопроекта.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за застрахователните деятели и дейността по набавяне на застраховките.

І. Набавяне на застраховки.

Чл. 1. Лице, натоварено отъ застрахователно предприятие да посрбдници за сключване на застраховки (застрахователенъ деятель), може да работи за предприятието между населението, ако е снабдено отъ него сж деятелска книжка, съдържаща и надлежно пълномощно.

Застрахователното деятелство е свободна професия. Сж застрахователни деятели могатъ да си служатъ само частнитъ застрахователни предприятия.“

Председателъ Никола Логофетовъ: По чл. 1 има думата народниятъ представителъ г-нъ Дончо Узуновъ.

Дончо Узуновъ: (Отъ трибуната): Г-да народни представители! Когато разглеждахме законопроекта за деятелите и дейността по набавяне на застраховките на първо четене, азъ вземахъ думата и се изказахъ по него.

Понеже въ чл. 1, последната алинея, е казано: (Чете) „Застрахователното дейтелство е свободна професия. Съ застрахователни деятели могат да си служат само частните застрахователни предприятия“, азъ използвамъ случая днесъ, при разглеждането на законопроекта на второ четене, да кажа нѣколко думи, които, когато говорихъ при първото му четене, не можахъ да кажа, поради това, че не разполагахъ съ цифрови данни за частните застрахователни предприятия и за тяхната роля въ нашата страна.

Г-да народни представители! На всички ви е известно, че следъ войната въ България се основаха особено много застрахователни дружества, които се занимаваха изключително съ приемане на застраховки по животъ, пожаръ и транспортъ. Отъ тогава досега много отъ тяхъ ликвидираха, като преминаха къмъ други застрахователни дружества, и днесъ, за голѣма радостъ, въ България има вече по-малко, но по-сѣлдни застрахователни дружества, които се намиратъ и подъ непосредствения контролъ на учредението за държавенъ надзоръ върху застрахователните предприятия. За да мога да ви обрисвамъ накратко картината, която тия застрахователни дружества представяватъ, ще си послужа съ известни официални данни, каквито имамъ къмъ 31 декемврий 1938 г., извлечени изъ отчета на държавния надзоръ върху застрахователните предприятия.

По клонъ „Животъ“ всички застрахователни предприятия въ България иматъ 5,215,761,617 л. осигуренъ капиталъ. По сѣщия клонъ презъ 1938 г. сѣ постигнали премии 274,554,766 л.; отъ доходи отъ лихви, наеми и др. сѣ постигнали 104,880,836 л. Или всичко застрахователните предприятия въ България презъ 1938 г. сѣ имали доходъ, представляващъ огромната цифра 379,435,602 л. За сѣщото туй време тѣзи предприятия сѣ имали следните разходи: общи разноски 57,095,159 л., производствени разноски 46,729,561 л., въ които влизатъ и всевъзможните комисиони на застрахователните деятели, и платени обезщетения 51,580,191 л. Или всичко разходите презъ 1938 г. сѣ били 145,404,911 л.

По клонъ „Пожаръ“ застрахователните дружества сѣ имали осигуренъ капиталъ 53,516,540,000 л. Приходите имъ сѣ били: отъ инкасирани премии 139,643,632 л.; отъ доходи отъ лихви, наеми и др., 10,030,981 л. Или всичко презъ 1938 г. приходите по клонъ „Пожаръ“ на всички застрахователни дружества въ България сѣ били 149,674,613 л. Разходите по сѣщия клонъ „Пожаръ“ за сѣщото време сѣ били: общи разноски 22,072,669 л.; производствени разноски 43,896,842 л. и платени обезщетения 67,184,571 л. Или всичко разходите, въ които влизатъ и загубите на самите предприятия, възлизатъ на 133,154,082 л.

По клонъ „Транспортъ“ сѣ събрани следните приходи: отъ инкасирани премии 29,514,975 л., отъ доходи отъ лихви и др. 1,368,444 л., или всичко 30,883,419 л. А разходите сѣ били: общи разноски 4,792,462 л.; производствени разноски 5,052,470 л.; платени обезщетения 12,948,996 л.; или всичко разходи 22,793,928 л.

Или, г-да народни представители, презъ 1938 г. всички застрахователни предприятия въ България сѣ получили въ премии огромната цифра 587,471,852 л., а сѣ направили разходи 336,244,441 л. Или, като извадимъ отъ цифрата на приходите, които тѣзи предприятия сѣ получили отъ българския народъ и които възлизатъ на 587,471,852 л., цифрата на направените разходи, възлизаща на 336,244,441 л., оставатъ 251,227,411 л., които съгласно застрахователната наука сѣ отишли въ математическия резерв на тѣзи застрахователни предприятия или сѣ отишли за печалби, дивиденди и пр., каквито застрахователните предприятия раздаватъ всѣка година.

Г-да и родни представители! Математическия резерв, които сѣ резултатъ на изчисленията, върху които почива цялата застрахователна материя, възлизатъ на 31 декемврий 1938 г. на огромната сума 1,725,118,063 л. Значи, застрахователните предприятия, за да гарантиратъ рисковете, които носятъ къмъ цялото български народъ, иматъ на разположение тази сума, която току-що ви казахъ.

Азъ намирамъ, че въ днешното време, когато държавата по единъ внимателенъ начинъ навлиза въ частно-правните отношения на българските граждани, когато, тъй да се каже, ние встъпваме въ единъ периодъ на дирижирано стопанство, крайно време е държавата да потърси начини и срѣдства да стане собственикъ, да стане господар на този огроменъ застрахователенъ капиталъ и на тѣзи

суми, които подъ формата на годишни премии тѣзи грамадни застрахователни предприятия, които се ръководятъ отъ частни лица, събиратъ въ касите си отъ българския народъ. Съ други думи, г-да народни представители, азъ повдигамъ отъ трибуната на Народното събрание въпроса за етатизирането на застрахователните предприятия въ България. (Народните представители Петъръ Митевъ и Ангелъ Държански ръкоплѣскаятъ)

Г-да народни представители! Има една доктрина, която препоръчва експроприацията на едрите капиталистически предприятия, и друга доктрина, която, изхождайки отъ национално и държавно гледище, препоръчва етатизирането на известни грамадни капиталистически предприятия, когато е доказано, че тѣхното етатизиране не ще увреди съ нищо конституцията, нито ще иземе нѣкои обекти за стопанска дейностъ на една голѣма частъ отъ българския народъ.

За да видите, че наистина застрахователните предприятия даватъ грамадни доходи на ония, които сѣ ги основавали, азъ ще ви процитирамъ следните данни. Отъ 1930 до 1938 г. включително само клонъ „Пожаръ“ е далъ на тия застрахователни предприятия огромната печалба отъ 116,230,247 л. Но застрахователните предприятия, поемайки рисковете за застраховките, които сключватъ, си служатъ съ презастраховки. Азъ ще трѣбва да обърна вниманието особено на г-на министра на финансите, който съ туй търси откъде да внесе нѣщо въ държавното съкровище, за да може да отговори на крещящите нужди на цялото български народъ, че въ платежния балансъ за 1938 г. се вижда едно пасивно перо отъ 39 милиона лева, което идва главно отъ тия презастраховки. Значи, презъ 1938 г. застрахователните предприятия, които сѣ правили презастраховки въ чужбина, въ края на краищата вмѣсто да дадатъ единъ активъ въ чужди дивизи, даватъ едно пасивно перо отъ 39 милиона лева. Азъ смѣтамъ, че тукъ държавниятъ контролъ върху застрахователните дружества не е изигралъ правилно своята роля. Вие такава нѣщо, г-не министре, не трѣбва да допускате, защото азъ смѣтамъ, че голѣмите застрахователни предприятия могатъ да потърсятъ нѣкаква примирителна база, за да правятъ презастраховките си вътре въ страната, а не да прехвърлятъ своите капитали въ чужбина, следъ като сѣ ги взели отъ насъ.

Разглеждайки този въпросъ, азъ намирамъ, че той наистина заслужава вниманието не само на народното представителство, но и на всички общественици въ нашата страна. Но ако сега нѣма условия този въпросъ да бъде подложенъ на правилна цененка, азъ искамъ да зная, застрахователните премии не могатъ ли да бъдатъ намаляени? Азъ зная много добре, че застрахователните премии сѣ базирани на известни изчисления, на една специална наука, но тогава, когато виждаме толкова огромни печалби, тогава, когато виждаме толкова огромни резултати, осъществени отъ застрахователните предприятия, азъ смѣтамъ, че ние ще трѣбва да видимъ, дали застрахователните предприятия не могатъ да намалятъ премията си, за да може цялния български народъ да се осигури при единъ по-евтинъ премии. Вие виждате, че сега у насъ се разглеждатъ именно такива въпроси. Вчера и днесъ ние се занимаваме съ застраховането на умствените работници въ България. Въ продължение на нѣколко години тукъ ние гласувахме редица закони за създаване на всевъзможни посмъртни каси. Днесъ се поздига и голѣмиятъ проблемъ за осигуряване на българските селяни. А всичко това значи: пести на младини, за да имашъ на старини. И една грѣшка ще бъде наистина, ако правителството не започне, макаръ и бавно, полека-лека да проучва този въпросъ и единъ денъ да ни сезира съ проектъ за неговото разрешение. Поставенъ е и въпросътъ за етатизирането на Българското паракодно дружество. Г-да народни представители! Ние знаемъ, че ако преди три години повдигането на въпроса за изкупуването акциите на Българското паракодно дружество отъ страна на държавата се явяваше като парадоксъ, днесъ вече ние сме сезирали съ законопроектъ за неговото конкретно разрешение. Азъ смѣтамъ, че е отъ народностно значение разрешението и на този въпросъ: застрахователните предприятия да преминатъ подъ непосредственото ръководство на държавата, като всичкиятъ приходъ, какъвто може да има отъ тѣхъ, отива за въ полза на цялото български народъ. (Нѣкои народни представители ръкоплѣскаятъ)

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ заглавие и чл. 1, както се докладваха, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Чл. 2. Не може да се натоварва съ работа на застрахователенъ деятель:

а) лице, което е осъждано за измѣна, предателство, кражба, обсебване, грабежъ, изнудване, противозаконно присвояване, укриване, измама, злоупотреби на довериѣ, подправка на документи, лѣкарски свидетелства и рапорти или държавни ценности, марки, печати, парични и други знаци, лѣжесвидетелствуване, лѣжовна клевета, банкрутство, развратъ, или за престѣпление по служба, по адвокатско звание или противъ чужди тайни, или за нарушение закона за държавенъ надзоръ върху частнитѣ застрахователни предприятия или настоящия законъ въ случаитѣ на чл. 24 отъ тоя законъ;

б) лице непълнолѣтно, чуждъ поданикъ, или за което съществуватъ законни прѣчки, като напимѣръ, че е държавенъ или общински чиновникъ и др.;

в) лице, което е освободено отъ друго застрахователно предприятие поради нередовностъ въ смѣтитѣ си или поради недобросъвѣстностъ или измамливи действия по отношение на дружеството или на застрахованитѣ;

г) лице, което е или е било деятель при друго застрахователно предприятие, преди да се е отгласило (издѣлжало) предъ него, освенъ ако установи, че неотчитането (неиздѣлжането) не е по негова вина;

д) чиновникъ при самото предприятие, който по служба се произнася по предложението за сключване на застраховки, както и неговитѣ началници. Такива чиновници не могатъ да получаватъ въобще никакво възнаграждение върху набавенитѣ застраховки (т. е. такова, което се отмирва съ количеството на общата или частъ отъ продукцията на предприятието по даденъ или всички застрахователни клонове).“

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Чл. 3. Застрахователнитѣ предприятия водятъ нотариално завѣрена книга по установенъ отъ учреждението за надзора върху частнитѣ застрахователни предприятия образецъ, въ която вписватъ всички свои застрахователни дейтели по реда на постѣпването имъ.“

За всѣко назначение и увольнение на застрахователни дейтели застрахователнитѣ предприятия сѣ длѣжни да уведомятъ незабавно учреждението за държавенъ надзоръ върху частнитѣ застрахователни предприятия.“

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 3, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Чл. 4. Застрахователнитѣ предприятия сѣ длѣжни да снабдяватъ деятелитѣ си при назначаването имъ съ деятелска книжка.“

Въ деятелската книжка, която служи и за легитимиране на деятеля, трѣбва да бѣдатъ означени всички ония действия, които деятельтъ може валидно да извършва отъ името и за смѣтка на дружеството, като се укаже и докъде се простира правото му на действие по мѣсто и предметъ (застрахователни клонове).

При напускане на службата или увольнението му деятельтъ е длѣженъ да върне деятелската си книжка на дружеството заедно съ всички други книжки, които последното му е повѣрило.“

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 4, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Чл. 5. Застрахователниятъ деятель е длѣженъ да установява (легитимира) своето качество чрезъ предявяване на деятелската си книжка предъ лицата, съ които завързва връзки като деятель на дружеството.“

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 5, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Чл. 6. Застрахователниятъ деятель действува отъ името на предприятието, за което работи, въ границитѣ, опредѣлени въ деятелската му книжка. Той нѣма право да задѣлжава предприятието съ други условия, срокове, права и

пр. вънъ отъ предвиденитѣ въ общитѣ условия на застрахователнитѣ договори, нито да събира суми за смѣтка на предприятието, освенъ по и срещу изпратенитѣ му отъ сѣщото за осребряване (инкасиране) застрахователни полици, притурки, разписки и др., а сѣщо и предплати по предложението за застраховане.“

Забранено е на застрахователнитѣ дейтели да взиматъ предплата по предложението въ записи на заповѣдь, а на застрахователнитѣ предприятия да приематъ такива записи.“

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 6, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Чл. 7. По отношение на третитѣ лица (застраховани и кандидати за застраховане), деятельтъ се смѣта въ всѣки случай упълномощенъ:

а) да получава за препращане въ дружеството предложения за сключване, продължаване или измѣняване на застраховки, както и съобщения за оттегляне на такива предложения;

б) при получаване на такива предложения да събере по тѣхъ предплата срещу разписки, издадени отъ дадени му завѣрени отъ предприятието кочани, въ размѣръ не по голѣмъ отъ указания въ самата разписка максимумъ;

в) да връчва надлежно подписани отъ предприятието полици, притурки и други книжки;

г) да приема плащане на премии, лихви и други суми за смѣтка на предприятието, но само ако е въ притежание на съответни, надлежно подписани отъ предприятието смѣтки или разписки. Подписани се смѣтатъ и тия книжки, които носятъ сложенъ по механически начинъ подписъ;

д) да извършва действия, които му се възлагатъ отъ застрахователнитѣ договори.

Ограничение на тия пълномощия има значение само по отношение на деятеля, който отговаря за гревѣшването имъ предъ предприятието.“

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 7, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Чл. 8. При набавянето (сключване или посрѣдничене за сключване) на застраховки е забранено както на застрахователнитѣ дейтели, така и на самитѣ застрахователни предприятия:

а) да си служатъ съ измама, заблуждение, лѣжливи и неизпълними обещания, невѣрни сведения за състоянието и дейността на дадено застрахователно предприятие, съ подкупи, подарѣци, възнаграждения, отсѣпки отъ премии или отъ деятелско възнаграждение и други подобни срѣдства за привличане на кандидати за застраховане или отнемане на такива, уговорени вече отъ или за други дружества (не се считатъ подарѣци рекламни предмети, като календари, бележници, портфейли и др. дребни предмети съ малка стойностъ съ фирмата на дружеството, които последното раздава на застрахованитѣ);

б) да предумватъ застраховани или подали предложения за застраховане при друго дружество да се откажатъ отъ него и да се застраховатъ при тѣхното, или подготвени отъ други дейтели кандидати да подадатъ предложения чрезъ тѣхъ;

в) да злословятъ противъ други застрахователни дружества и да правятъ преценки на тѣхната дейностъ, които сѣтъ отъ естество да увредятъ името и кредита имъ или идеята на застраховането изобщо;

г) да изнасятъ обяви съ невѣрни или неточни сведения за дружествата или съ сведения въ форма, която не обяснява това, което тия сведения въ действителностъ представляватъ или могатъ да означаватъ.“

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 8, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„II. Права и задѣлжения на застрахователнитѣ дейтели.“

Чл. 9. Вътрешнитѣ правоотношения между застрахователнитѣ предприятия и тѣхнитѣ дейтели, доколкото не сѣтъ установени отъ настоящия законъ, се уреждатъ отъ деятелския договоръ.“

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 9, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Чл. 10. Главното задължение на застрахователния деятел е да намира лица и обекти за застраховане при дружеството, за което работи, и да подпомага последното въ отношенията му съ застрахованитъ, като изпълнява добросъвестно възлаганитъ му отъ същото поръчки и изброени въ деятелския му договоръ работи.“

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 10, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Чл. 11. Получени предложения отъ застраховани или желаещи да се застраховатъ, както и всички съобщения, правени му отъ застраховани и предназначени за дружеството, деятелътъ е длъженъ да препраща незабавно въ дирекцията на дружеството. За събрани по предложения за застраховане предплати той издава разписки отъ кочанъ, даденъ му отъ предприятието, като отбелязва нумера имъ и размъра на събраната предплата въ предложението.

Всички събрани за смътка на предприятието суми деятелътъ е длъженъ да внася въ касата на предприятието по начинъ и въ срокъ, указани въ деятелския договоръ или въ наредбитъ на предприятието.“

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 11, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Чл. 12. За сключени чрезъ негово посрѣдничество застраховки или събрани отъ него суми (по полици, разписки, бонове и пр.), застрахователниятъ деятелъ получава уговореното въ деятелския договоръ възнаграждение. Възнаграждението за сключване (набавяне) на застраховкитъ (комисиона-аквизация) и това за събиране на суми (комисиона-инкасо) се отмърватъ съ извършената работа (не съ редовна заплата) и се водятъ и одобряватъ отделно и независимо едно отъ друго, като на първото има право деятелътъ, който е посрѣдничилъ за сключване на застраховката, а на второто — деятелътъ, който е събралъ сумата. Одобряване на възнаграждение за набавяне на застраховки и за събиране на суми подъ форма на заплата въ предварително опредѣленъ размъръ не се допуска.

Възнаграждението за набавяне на застраховки по клона „Животъ“ трѣбва да се движи въ рамкитъ, установени отъ наредбитъ на учредението за надзора относно техническитъ положения въ застрахователния планъ на дружествата. Отъ следуюмото се, съгласно деятелския договоръ, възнаграждение за набавяне презъ първата година на застраховката не може да се одобри подъ каквато и да било форма повече отъ 50% отъ първогодишната премия по застраховката. Остатъкътъ, ако е уговорено по-голъмо възнаграждение, се одобрява поравно презъ следващитъ две години, ако и доколкото застраховката се поддържа отъ застрахования.“

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 12, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Чл. 13. Деятелъ, който е посрѣдничилъ за сключване на застраховката, запазва правото си върху възнаграждението по набавянето и за последващитъ години (при застраховкитъ, по които такова възнаграждение се одобрява ежегодно или презъ п. витъ нѣколко години) за презъ цѣлото време на срока, за който е сключенъ застрахователниятъ договоръ и се плаща редовно премията по него, независимо отъ това, дали деятелътъ самъ продължава да работи при дружеството или не (било че е освободенъ, било че самъ е напусналъ). Следъ смъртта на деятеля това негово право минава върху наследницитъ му.

Докато застрахователниятъ деятелъ работи въ същото предприятие, негово право е и подновяването на сключени чрезъ негово посрѣдничество застраховки противъ злоупотрека и противъ щети, чийто срокъ изтича и възнаграждението по набавянето за тѣхъ се следва нему и за новия срокъ съгласно горната алинея, освенъ ако, следъ като е билъ поканенъ отъ дружеството да се погрижи за подновяването на застраховката, той не направи това.“

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 13, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Чл. 14. Застрахователниятъ деятелъ не може да получи възнаграждение по собствена застраховка или по застраховки, преминитъ на които плаща той, преди да сж сключени чрезъ негово посрѣдничество при същото дружеството най-малко петъ други застраховки, сборътъ отъ преминитъ на които да е най-малко петъ пѣти по-голъмъ отъ плащанитъ отъ него премии. Това не се отнася до транспортнитъ застраховки.

Застрахователнитъ предприятия не могатъ да плащатъ възнаграждение по набавяне на застраховки на лица, които не работятъ като деятели.“

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 14, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Чл. 15. Застрахователниятъ деятелъ не може да работи едновременно за две или повече застрахователни предприятия, макаръ и по различни клонове, освенъ ако противното е уговорено изрично въ деятелскитъ му договори.“

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 15, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„III. Професионални деятели.

Чл. 16. Счита се за редовенъ (професионаленъ) застрахователенъ деятелъ оня, чиято работа като застрахователенъ деятелъ му е главно занятие, следъ като е служилъ като такъвъ една година или е билъ чиновникъ въ застрахователно предприятие две години.

Признаване правото на редовенъ деятелъ става по реда, указанъ въ правилника за прилагане на настоящия законъ. Признатиятъ за редовенъ застрахователенъ деятелъ е длъженъ да регистрира фирмата си съгласно чл. 23 отъ търговския законъ.“

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 16, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Чл. 17. Застрахователнитъ предприятия осигуряватъ задължително на всѣки свой редовенъ деятелъ пенсия при навършване на 60-годишна възраст и посмъртна помощ на наследницитъ му въ случай на смъртъ преди да има право на пенсия. Осигуряването се прави при самото предприятие, ако то сключва подобни застраховки, а въ противенъ случай при нѣкое отъ работещитъ въ страната животозастрахователни дружества.

Застрахователниятъ планъ за осигуряване на пенсиятъ и помощитъ се изработва отъ учредението за надзора, следъ като вземе мнението на застрахователнитъ предприятия и застрахователнитъ деятели. Въ него трѣбва да се предвидятъ условията, при които застраховката следва деятеля при напускането или преминаването му въ друго застрахователно предприятие. Следуюмитъ се съгласно тоя планъ вноски за застраховката се внасятъ 4/5 отъ деятеля и 1/5 отъ предприятието. Предприятието може да увеличи своята частъ. Дължимитъ отъ деятеля вноски се удържатъ отъ следуюмото му се възнаграждение.“

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 17, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Чл. 18. Въ случай на разногласие между застрахователни деятели и застрахователни предприятия, всѣка отъ странитъ може да иска проучване на спорнитъ въпроси отъ учредението за надзора преди да снесе разрешаването на спора въ съда. Учредението за надзора се намѣсва въ случая само доколкото може да помогне за отстраняване на недоразуменията помежду имъ и за спогодбата имъ (чл. 29 отъ закона за надзора).“

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 18, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Чл. 19. Спорове между застрахователнитъ предприятия и тѣхнитъ редовни деятели се разрешаватъ отъ помирителенъ съдъ въ составъ: единъ съдия (членъ на областенъ съдъ), единъ представителъ на застрахователнитъ предприятия и единъ представителъ на застрахователнитъ деятели.

Представителитъ на предприятието и деятелитъ се назначаватъ отъ учреждението за надзора по азбученъ редъ отъ списъци, представени отъ самитъ предприятия и дейтели, като се отвеждатъ заинтересуванитъ въ спора по преценка на учреждението. Въ случай че застрахователнитъ предприятия или дейтели не сж организирани въ организации, които да представятъ списъци на лица за гомирителния съдъ, списъцитъ се приготвяватъ отъ учреждението за надзора. Никой отъ назначенитъ помирители не може да се откаже да вземе участие въ разглеждането на дѣлото безъ уважителни причини.

Сѣдницата се назначава отъ председателя на Софийския областенъ съдъ по искане на учреждението за надзора за срокъ една година.

Председателъ на сѣда е сѣдята. Сѣдътъ си назначава секретаръ, който държи протокола на дѣловодството.

Помирителниятъ съдъ може да се състои и само отъ едно лице, ако за него се съгласятъ и дветъ страни.

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 19, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

Чл. 20. Молбата за учредяване на помирителенъ съдъ се подава отъ заинтересуваната страна до учреждението за надзора, което въ двуседмиченъ срокъ назначава помирителитъ. Заедно съ молбата страната внася и 500 л. депозитъ, безъ който не ѝ се дава ходъ.

Помирителниятъ съдъ се ръководи отъ законитъ и отъ застрахователнитъ обичаи и практика, а въ отсъствие или при непълнота на сѣдитъ и отъ справедливостта. Дѣлата на помирителния съдъ се разглеждатъ по реда, предвиденъ въ закона за гражданското съдопроизводство членове 898-912, чийто разпоредения намираатъ съответно приложение, доколкото не противоречатъ на разпоредбитъ на настоящия законъ.

За разноски по дѣлото се събиратъ 5% върху присъдената сума, но най-малко 500 л.

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 20, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

Чл. 21. Решенията на помирителния съдъ сж окончателни и подлежатъ на касационно обжалване предъ съответния апелативенъ съдъ въ опредѣления въ чл. 910 отъ закона за гражданското съдопроизводство срокъ. Касационната жалба може да бѣде подадена въ изброенитъ въ точки 3, 4, 5 и 6 на чл. 908 отъ закона за гражданското съдопроизводство случаи.

Когато се отмени обжалването решение, дѣлото се връща за ново разглеждане и решаване отъ помирителния съдъ въ другъ съставъ, който е длъженъ да се съобрази съ решението на апелативния съдъ.

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 21, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„IV. Наказателни разпоредби.

Чл. 22. Който посредничил (уговаря и взима предложението) за сключване на застрах. ан, безъ да има деятелска книжка съ пълномощно за това, или следъ като му е отнето това право, се наказва съ тъмниченъ затворъ до шестъ месеца и глоба отъ 1000-20.000 л. или съ едно отъ дветъ наказания.

Съ сѣщото наказание се наказватъ и отговорнитъ лица въ застрахователни предприятия, които наредятъ или позволяватъ да се плати възнаграждение по набавяне на застраховки противно на членове 12-14, 30 или чл. 2, точка д, отъ тоя законъ.

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 22, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

Чл. 23. Който нарушава постановленията на чл. 8, наказва се съ тъмниченъ затворъ до 6 месеца и глоба отъ 5000-100.000 л. или съ едно отъ дветъ наказания, ако за дѣлното не е предвидено по-тежко наказание по общия наказателенъ законъ или по закона за държавенъ надзоръ върху частнитъ застрахователни предприятия.

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 23, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

Чл. 24. При наказване за провинения по членове 22 или 23 отъ тоя законъ или по членове 42-44 отъ закона за държавенъ надзоръ върху частнитъ застрахователни предприятия съдътъ може да лиши наказания отъ правото да работи като застрахователенъ деятелъ въ продължение на една или повече години или завинаги.

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 24, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

Чл. 25. За нарушение или неизпълнение на членове 2-6 и 14 отъ тоя законъ, доколкото не е предвидено друго наказание, учреждението за надзора налага глоба съгласно чл. 41 отъ закона за държавенъ надзоръ върху частнитъ застрахователни предприятия и може да иска уволнението на провинилия се деятелъ ил. чиновникъ.

За отказъ или неявяване да вземе участие въ разглеждане на дѣло назначенъ отъ учреждението за надзора помиритель (представителъ на застрахователни предприятия или дейтели) се глобява отъ учреждението въ размѣръ отъ 500 до 2.000 л.

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 25, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

Чл. 26. Наказателното преследване по тоя законъ се възбужда по тѣжба на потърпевшитъ лица или засегнати застрахователни предприятия или по искане на държавния надзоръ върху частнитъ застрахователни предприятия.

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 26, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: Комисията прие чл. 27 така: (Чете)

Чл. 27. Глобитъ по тоя законъ постѣпватъ въ приходъ на държавното съкровище и се събиратъ по реда за събиране на прѣжитъ данъци, ако не бѣдатъ внесени доброволно въ опредѣления срокъ. Съдътъ изпраша преписъ отъ присъдата на Финансовото министерство на учреждението за надзора.

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 27 тѣй, както е приетъ отъ комисията, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„V. Преходни разпоредби.

Чл. 28. За прилагане на тоя законъ учреждението за държавенъ надзоръ върху частнитъ застрахователни предприятия изработва правилникъ, който се утвърждава съ царски указъ по представление на министра на финанситъ.

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 28, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

Чл. 29. Въ срокъ отъ 6 месеца отъ обнародването на правилника за прилагане на настоящия законъ застрахователнитъ дружества сж длъжни да съгласуватъ действителнитъ си договори съ постановленията на тоя законъ, да проверятъ, дали заваренитъ при влизане на закона въ сила на служба при тѣхъ застрахователни дейтели задоволяватъ изискванията на чл. 2 и да ги снабдятъ съ действителски книжки, както и да ги впишатъ въ предвиденитъ въ чл. 3 книги за деятелитъ и уведомятъ за тѣхъ учреждението за надзора съгласно чл. 3.

Г-да народни представители! Къмъ чл. 29 комисията прибавя алинея втора, която има следното съдържание:

„Въ сѣщия срокъ сж длъжни да съгласуватъ положението си съ предписанията на този законъ и представителитъ на чуждестраннитъ застрахователни дружества въ страната.“

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 29 съ прибавената нова алинея, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Чл. 30. За заваренитъ отъ закона на служба застрахователни деятели, както и за ония, които биха били назначени до края на 1943 г. относно одобряване на възнаграждението имъ за набавяне на застраховки по клонъ „Животъ“, ако и доколкото следуето имъ се съгласно деятелския договоръ възнаграждение надвишава 50% отъ първогодишната премия по застраховката, вмѣсто казаното въ алинея втора на чл. 12, важи следното:

За сключенитъ до края на 1941 г. застраховки одобряваното презъ първата година възнаграждение не може да надвиши 90% отъ следуемото се по деятелския договоръ, а остатъкътъ се одобрява презъ втората година, ако и доколкото застраховката се поддържа.

За сключенитъ презъ 1942 г. застраховки одобряваното презъ първата година възнаграждение не може да надвиши 80% отъ следуемото се по деятелския договоръ, а остатъкътъ се одобрява по 10% презъ следнитъ две години, ако и доколкото застраховката се поддържа.

За сключенитъ презъ 1943 г. застраховки одобряваното презъ първата година възнаграждение не може да надмине 70% отъ следуемото се по деятелския договоръ, а остатъкътъ се одобрява по 15% презъ следващитъ две години, ако и доколкото застраховката се поддържа.

Следъ 1943 (отъ началото на 1944) г. се прилага за всички застрахователни деятели алинея втора на чл. 12.“

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 30, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектътъ е приетъ окончателно.

Г-да народни представители! Понеже г-нъ министърътъ на финанситъ е служебно заетъ, моля да се съгласите да прередишъ дневния редъ, като преминемъ къмъ точки 8 и 9 отъ дневния редъ. Които съ съгласни съ това предложение, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме къмъ точка осма отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за допълнение на членове 145 и 202 и измѣнение на забележката къмъ чл. 118 отъ закона за държавнитъ привилегии, акцизитъ и патентитъ.

Които съ съгласни да се прочете само законопроектътъ, безъ мотивитъ, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да го прочете.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„ЗАКОНОПРОЕКТЪ

За допълнение на членове 145 и 202 и измѣнение на забележката къмъ чл. 118 отъ закона за държавнитъ привилегии, акцизитъ и патентитъ.

§ 1. Къмъ чл. 145 се прибавя следната нова забележка: Освобождава се отъ акцизъ въглеродниятъ двуокисъ, предназначенъ за добиване на синтетиченъ (изкуственъ) каучукъ.

§ 2. Къмъ чл. 202 се прибавя следната нова забележка: Освобождава се отъ акцизъ калциевиятъ карбидъ, предназначенъ за добиване на синтетиченъ (изкуственъ) каучукъ.

§ 3. Въ забележката къмъ чл. 118, датата 1 ноемврий 1940 г. се измѣнява на 19 ноемврий 1940 г.“

(Ето и мотивитъ къмъ законопроекта)

МОТИВИ

къмъ законопроекта за допълнение на членове 145 и 202 и измѣнение на забележката къмъ чл. 118 отъ закона за държавнитъ привилегии, акцизитъ и патентитъ.

Г-да народни представители! Протъжителността на избухналата на Западъ война, съ съпроводящата я блокада на морскитъ пътища, предизвика както у насъ, тъй и въ всички държави отъ европейския материкъ, голъма липса отъ суровъ естественъ каучукъ, крайно необходимъ както за войската, така и за широкитъ народни маси.

По-нататъшниятъ вносъ на каучукъ въ страната не само е оставенъ предъ голъми затруднения и ограничения, но и предъ голъми съмнения. За пълно задоволяване на нуждитъ ни отъ каучукъ чрезъ вносъ едва ли може да се мисли.

Въ Германия въпросътъ за задоволяване на тия нужди сполучливо е разрешенъ по наученъ пътъ, чрезъ производството на синтетиченъ, изкуственъ каучукъ — „буна“. Синтетиченъ каучукъ се добива и въ Русия.

У насъ се направиха сподливи опити въ това направление, при които съ една полуиндустриална инсталация съ произведени по нѣколко килограма синтетиченъ каучукъ дневно.

Развитието на това производство въ широкъ индустриаленъ мащабъ и създаване на нови подобни предприятия, които да запълнятъ, ако не цѣлостно, поне по-значителна частъ отъ нуждитъ на страната, се спъва отъ несъразмѣрно високата цѣнуема стойностъ на производството, причина на която е главно значителния акцизъ и общинския налогъ, съ който съ обременени суровитъ материали, нужди при производството — почти всички отъ мѣстенъ произходъ.

Съ § 1 и 2 отъ приложения законопроектъ се предвижда да се освобождаватъ отъ акцизъ калциевиятъ карбидъ и въглеродниятъ двуокисъ, които се употребяватъ за производство на синтетиченъ каучукъ. Общинскитъ налогъ на въглеродния окисъ за сѣщата цѣль е предметъ на отдѣленъ законопроектъ.

Съ § 1 отъ закона за допълнение на членове 118 и 224 отъ закона за държавнитъ привилегии акцизитъ и патентитъ Народното събрание прие една забележка къмъ чл. 118 отъ последния законъ, съгласно която се създава допълнителенъ акцизъ отъ 5 л. на литъръ пиво за времето отъ 1 ноемврий 1940 г. до 31 декемврий 1941 г.

Продажната цена на пивото на едро и дребно е нормирана съ заповѣдъ отъ бившето комисарство по продоволствието и при неизвестността за размѣра на новия облогъ, както пивоварнитъ фабрики, така и продавачитъ на дребно съ били длъжни и съ продължавали да продаватъ пивото по нормираната цена до 18 ноемврий т. г. включително, откогато Министерството на търговията, промишлеността и труда съ заповѣдъ № 3618, отъ 18 ноемврий т. г., е опредѣлило новитъ продажни цени. По този начинъ, както пивоварнитъ фабрики, така и питейнопродавачитъ на дребно, при това положение съ заставени да понесатъ една загуба, далеко надвишаваща печалбитъ имъ за продаденото отъ тѣхъ пиво отъ 1-18 ноемврий т. г. и която само за пивоварнитъ фабрики възлиза на 5.090.000 л. допълнителенъ акцизъ.

Съ § 3 отъ предлагания законопроектъ това несправедливо положение се премахва, като датата отъ която ще се събира допълнителниятъ акцизъ, се измѣнява на 19 ноемврий 1940 г. — денътъ, отъ който пивото започва да се продава по новитъ нормирани цени.

Като излагамъ горното, моля, г-да народни представители, да разгледате и ако приемете, да одобрите въ настоящата сесия на Народното събрание представения въ законопроектъ.

Гр. София, декемврий 1940 г.

Министъръ на финанситъ: Д. Божиловъ)

Председател Никола Логофетовъ: По законопроекта има думата народниятъ представител г-нъ Петъръ Савовъ.

Обаждатъ се: Нѣма го.

Председател Никола Логофетовъ: Ще гласувамъ. Които приематъ на първо четене законопроекта за допълнение на членове 145 и 202 и измѣнение на забележката къмъ чл. 118 отъ закона за държавнитъ привилегии, акцизитъ и патентитъ, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Има думата г-нъ министърътъ на финанситъ.

Министъръ Добри Божиловъ: Понеже се касае за създаване на по-благоприятни условия за добиване на синтетиченъ каучукъ, отъ който страната има голъма нужда, и понеже въпросътъ е много ясенъ, моля г-да народнитъ представители да гласуватъ законопроекта и на второ четене, за да започне производството веднага.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ предложението на г-на министра на финанситъ, да се гласува законопроектътъ по спелностъ и на второ четене, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да го докладва.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за допълнение на членове 145 и 202 и изменение на забележката към чл. 118 отъ закона за държавните привилегии, акцизът и патентитъ,

§ 1. Къмъ чл. 145 се прибавя следната нова забележка: Освобождава се отъ акцизъ въглеродниятъ двуокисъ, предназначенъ за добиване на синтетиченъ (изкуственъ) каучукъ.“

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ заглавието и § 1, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 2. Къмъ чл. 202 се прибавя следната нова забележка: Освобождава се отъ акцизъ калциевиятъ карбидъ, предназначенъ за добиване на синтетиченъ (изкуственъ) каучукъ.“

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ § 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 3. Въ забележката къмъ чл. 118, датата 1 ноемврий 1940 г. се изменява на 19 ноемврий 1940 г.“

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ § 3, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектътъ е приетъ окончателно.

Пристъпваме къмъ точка девета отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за допълнение на таблица II, пунктъ 5, отъ закона за общинския налогъ.

Които сж съгласни да се прочете само законопроектътъ, безъ мотивитъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да го прочете.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за допълнение на таблица II, пунктъ 5, отъ закона за общинския налогъ.

§ 1. Къмъ таблица II, пунктъ 5, отъ закона за общинския налогъ се прибавя следната нова забележка: Освобождава се отъ общински налогъ въглеродниятъ двуокисъ, предназначенъ за добиване на синтетиченъ (изкуственъ) каучукъ.

(Ето и мотивитъ къмъ законопроекта:

МОТИВИ

къмъ законопроекта за допълнение на таблица II, пунктъ 5, отъ закона за общинския налогъ.

Г-да народни представители! Мотивитъ за вънасянето на приложенія законопроектъ сж точно сжшитъ, изложени къмъ законопроекта за допълнение на членове 145 и 202 и изменение на забележката къмъ чл. 118 отъ закона за държавните привилегии, акцизът и патентитъ, който законопроектъ е вече въ ваше притежание. Въглеродниятъ двуокисъ, освенъ съ акцизъ, е обремененъ и съ 10 л. общински налогъ на килограмъ. Догдето въ горепосочения законопроектъ се предлага, калциевиятъ карбидъ и въглеродниятъ двуокисъ, употребявани въ производството на синтетиченъ каучукъ, да бждатъ освободени отъ акцизъ, съ приложенія законопроектъ се предлага, въглеродниятъ двуокисъ за сжщата целъ да бжде освободенъ отъ общински налогъ. Двата законопроекта сж тѣсно свързани съ една и сжща задача — да улеснятъ и насърчатъ мѣстното производство на синтетиченъ каучукъ, отъ каквото страната има извънредно голѣма нужда.

Моля ви, прочее, г-да народни представители, да разгледате и, ако одобрите, да приемете въ настоящата сесия на Народното събрание представения ви законопроектъ.

Гр. София, декемврий 1940 г.

Министъръ на финанситъ: Д. Божиловъ)

Председателъ Никола Логофетовъ: Нѣма никой записанъ. Ше гласувамъ.

Които приематъ на първо четене законопроекта за допълнение на таблица II, пунктъ 5, отъ закона за общинския налогъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ Добри Божиловъ: Моля да се приеме законопроектътъ по спешностъ и на второ четене.

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ предложението на г-на министра на финанситъ, да се приеме законопроектътъ по спешностъ и на второ четене, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема. Моля г-на докладчика да го докладва.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за допълнение на таблица II, пунктъ 5, отъ закона за общинския налогъ.

§ 1. Къмъ таблица II, пунктъ 5, отъ закона за общинския налогъ се прибавя следната нова забележка: Освобождава се отъ общински налогъ въглеродниятъ двуокисъ, предназначенъ за добиване на синтетиченъ (изкуственъ) каучукъ.“

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ заглавието и § 1, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектътъ е приетъ окончателно.

Връщаме се на точка трета отъ дневния редъ:

Второ четене на законопроекта за увеличение на пенсиятъ, плащани отъ фонда „Обществени осигуровки“.

Има думата г-нъ докладчикътъ.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: Г-да народни представители! Комисията по Министерството на търговията, промишлеността и труда направи сжществени промѣни въ законопроекта за увеличение на пенсиятъ, плащани отъ фонда „Обществени осигуровки“. Главнитъ съображения на комисията бѣха, че работницитъ, пенсионирани при фонда „Обществени осигуровки“, сж съ тѣрде малки пенсии и поради посжлване на живота е необходимо да се даде едно по-голѣмо, по-чувствително увеличение на тия пенсии. (Чете).

„ЗАКОНЪ

за увеличение на пенсиятъ, плащани отъ фонда „Обществени осигуровки“.

Чл. 1. Отъ 1 януарий 1941 г. пенсиятъ, които се плащатъ по закона за общественитъ осигуровки, се увеличаватъ, както следва: пенсиятъ до 10.000 л. годишно включително — съ 25%, отъ 10.000 до 25.000 л. годишно включително — съ 15% и отъ 25.000 л. нагоре — съ 10%.

Увеличението се прави върху общата сума, която се плаща на пенсионера месечно, включително и обезщетението по чл. 116 и добавката по чл. 11г отъ закона за общественитъ осигуровки“.

Председателъ Никола Логофетовъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Петъръ Митевъ.

Петъръ Митевъ: (Отъ трибуната. Чете). Г-да народни представители! При второто четене на законопроекта за увеличение на пенсиятъ, плащани отъ фонда „Обществени осигуровки“, искамъ да направя едно предложение, което ще мотивирамъ. Зная, че почитаемата комисия е имала доброто желание да подобри положението на пенсионеритъ по фонда „Обществени осигуровки“, че тя — комисията — е изменила първоначалния проектъ и е дала по-чувствително увеличение: 25%, 15% и 10%.

Нека видимъ какви пенсии се получаватъ по фонда „Обществени осигуровки“. Това сж пенсии за злополука, инвалидностъ и старостъ. До 500 л. годишна пенсия имаме една по старостъ; отъ 501 до 1.000 л. годишни пенсии имаме: по инвалидностъ 23, по старостъ — 56, всичко 79; пада имъ се по 84 л. месечно.

Отъ 1.001 до 2.000 л. годишни пенсии имаме: по злополука 18, по инвалидностъ 145, по старостъ 133, всичко 296; пада имъ се по 167 л. месечно.

Отъ 2.001 до 3.000 л. годишни пенсии имаме: по злополука 247, по инвалидностъ 435, по старостъ 61, всичко 743; пада имъ се по 260 л. месечно.

Отъ 3.001 до 4.000 л. годишни пенсии имаме: по злополука 204, по инвалидностъ 277, по старостъ 66, всичко 247; пада имъ се по 343 л. месечно.

Отъ 4.001 до 5.000 л. годишни пенсии имаме: по злополука 246, по инвалидностъ 378, по старостъ 53, всичко 677; пада имъ се по 426 л. месечно.

Отъ 5.001 до 7.000 л. годишни пенсии имаме: по злополука 394, по инвалидностъ 886, по старостъ 303, всичко 1.533; пада имъ се по 583 л. месечно.

Отъ 7.001 до 10.000 л. годишни пенсии имаме: по злополука 499, по инвалидност 96, всичко 595; пада имъ се по 833 л. месечно.

Отъ 10.001 до 15.000 л. годишни пенсии имаме по злополука 336; пада имъ се по 1.250 л. месечно.

Отъ 15.001 до 20.000 л. годишни пенсии имаме по злополука 113; пада имъ се по 1.667 л. месечно.

Отъ 20.001 до 25.000 л. годишни пенсии имаме по злополука 42; пада имъ се по 2.083 л. месечно.

Отъ 25.001 до 30.000 л. годишни пенсии имаме по злополука 14; пада имъ се по 2.500 л. месечно.

Отъ 30.001 л. до 35.000 л. годишни пенсии имаме по злополука 10; пада имъ се по 2.916 л. месечно.

Отъ 35.001 л. нагоре годишни пенсии имаме по злополука 13; не съмъ изчислилъ колко се пада месечно.

Следователно, ние имаме 2.343 пенсионери, които получаватъ пенсии отъ 500 до 5.000 л. годишно, или отъ 84 до 426 л. месечно; 2.687 пенсионери, които получаватъ отъ 5.001 до 20.000 л. годишно, или отъ 583 до 1.667 л. месечно; 66 пенсионери, които получаватъ отъ 20.001 до 35.000 л. годишно или отъ 2.083 до 2.916 л. месечно. За останалитъ, които получаватъ пенсии надъ 3.000 л. месечно, нѣма да ви говоря.

Продуктитъ отъ първа необходимостъ, и то само за храна, сѣ поскѣпнали сѣ повече отъ 50%, както казахъ по-рано. Това никой нѣма да оспори. Затова предлагамъ следната таблица за увеличаване пенсийтъ по фонда „Обществени осигуровки“: минималната пенсия да бѣде 500 л. месечно и увеличението да бѣде така: отъ 501 до 1.000 л. пенсия месечно — сѣ 40%; отъ 1.001 до 1.500 л. месечно — сѣ 30%; отъ 1.501 до 2.000 л. месечно — сѣ 20%; отъ 2.001 до 2.500 л. месечно — сѣ 10% и отъ 2.501 л. нагоре месечно — сѣ 5%.

Вие видѣхте какви месечни пенсии получаватъ пенсионеритъ по фонда „Обществени осигуровки“. Сега да видимъ при каква изгубена работоспособностъ се взематъ тѣзи пенсии.

При злополука имаме 30%, 40% и т. н. изгубена работоспособностъ, а при инвалидностъ изгубената работоспособностъ започва отъ 60%. Ето таблицата накратко.

По злополука имаме 490 човѣка сѣ изгубена работоспособностъ 30%, 258 човѣка сѣ изгубена работоспособностъ 40%, 197 човѣка сѣ изгубена работоспособностъ 50%, 107 човѣка сѣ изгубена работоспособностъ 60%, 92 човѣка сѣ изгубена работоспособностъ 70%, 19 човѣка сѣ изгубена работоспособностъ 80%, 13 човѣка сѣ изгубена работоспособностъ 90% и 28 човѣка сѣ изгубена работоспособностъ 100%, или всичко — 1.204 човѣка.

А по инвалидностъ имаме: 499 човѣка сѣ изгубена работоспособностъ 60%, 456 човѣка сѣ изгубена работоспособностъ 70%, 149 човѣка сѣ изгубена работоспособностъ 80%, 101 човѣка сѣ изгубена работоспособностъ 90% и 72 човѣка сѣ изгубена работоспособностъ 100%, или всичко 1.277 човѣка.

Г-да народни представители! Сѣ 50%, 60% и т. н. изгубена работоспособностъ работникътъ и работничката не могатъ да намѣрятъ отъ никжде странични доходи, следователно, и при така опредѣленитъ и повишени пенсии само ще продължатъ да гладуватъ. Редно е, социално справедливо е да имъ се даде по-големо увеличение, да получатъ повече срѣдства за преживяване.

Завършвамъ. Обичамъ да бѣда кратъкъ, ясенъ и обективенъ. Видѣхте, че имаме 90 л. месечна пенсия — значи, 3 л. на день! Видѣхте сѣщо, че имаме най-малка изгубена работоспособностъ по инвалидностъ 60%. Задаваме ли си въпроса, тия полугодни пенсионери какъ могатъ да продължатъ своето по-нататѣшно съществуване?

Ето защо, безъ да говоря повече, предлагамъ най-малката пенсия по фонда „Обществени осигуровки“ да бѣде опредѣлена 500 л. месечно, или 6.000 л. годишно, и върху нея да дадемъ съответното увеличение.

Може нѣкои да ми възразятъ, че ще се изчерпи фондътъ. Г-да народни представители! Фондътъ „Обществени осигуровки“ е създаденъ за работничитъ, а не сѣ създадени работничитъ за фонда. Като изморимъ работничитъ, като измратъ работничитъ, защо ни е фондътъ? 300 фондаве за парѣ тогава, както казва поговорката.

Председател Никола Логофетовъ: По чл. 1 е постѣпило писмено предложение отъ народния представител г-нъ Петъръ Митевъ въ смисълъ, минималната месечна пенсия да бѣде 500 л., а увеличението отъ 501 л. до 1.000 л. месечно да бѣде 40%; отъ 1.001 л. до 1.500 л. — 30%; отъ 1.501 л. до 2.000 л. — 20%; отъ 2.001 л. до 2.500 л. — 10% и отъ 2.501 л. нагоре — 5%.

Г-нъ министре! Съгласни ли сте?

Министъръ д-ръ Славчо Загоровъ: Не съмъ съгласенъ.

Председател Никола Логофетовъ: Г-нъ министъръ на търговията, промишлеността и труда не е съгласенъ.

Който приематъ предложението на народния представител г-нъ Петъръ Митевъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Който приематъ заглавието на законопроекта и чл. 1, както се прочетоха, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 2. Размѣртъ на пенсийтъ, които се отпускатъ следъ влизането на настоящия законъ въ сила, се изчислява съгласно разпорѣжданията на членове 11-а, 11-б, 11-в, 11-г, 11-е, 12, 30 и 33-в отъ закона за общественитъ осигуровки, при което така изчислената пенсия се увеличава съ съответния процентъ, предвиденъ въ чл. 1 отъ настоящия законъ“.

Председател Никола Логофетовъ: Който приематъ чл. 2, както е приетъ отъ комисията, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектътъ е приетъ окончателно.

Пристѣпваме къмъ точка четвърта отъ дневния редъ:

Второ четене на законопроекта за откупуване мѣста, собственостъ на Моминобанската селска община и Моминобанското училищно настоятелство, Карловско, за нуждитъ на държавнитъ минерални бани и курорта въ сѣщото село.

Моля г-на докладчика да прочете законопроекта.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за откупуване мѣста, собственостъ на Моминобанската селска община и Моминобанското училищно настоятелство, Карловско, за нуждитъ на държавнитъ минерални бани и курорта въ сѣщото село.

Чл. 1. Одобрява се да се откупятъ за нуждитъ на държавнитъ минерални бани и курорта въ с. Момина баня, Карловско, мѣста, собственостъ на Моминобанската селска община и Моминобанското училищно настоятелство, находящи се въ мѣстността „Лагера“, землище Моминобанско, включващи се въ кварталитъ: № 117, парцели I-XV сѣ 10411 кв. метра, 118 — парцели I-IX сѣ пространство 7058 кв. метра, 121 — парцели I-XVI сѣ пространство 11903 кв. метра, 122 — парцели I-XIV сѣ пространство 9350 кв. метра и 123 — парцели I-XVI сѣ пространство 9948 кв. метра, сѣ обща квадратура 48092 кв. метра, къмъ които се прибавятъ 13758 кв. метра за улици, или всичко около 61.850 кв. метра, сѣ граници основнитъ осови точки № 349-332-342-345-348-352-353-354-355-344-347-23-341-340 и 349 отъ регулационния планъ на с. Хисаръ и частъ отъ землището на с. Момина баня, утвърденъ сѣ заповѣдъ № 3947 отъ 12 октомври 1934 г., за глобална сума 2.500.000 л.

Председател Никола Логофетовъ: Който приематъ заглавието и чл. 1, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 2. Изплащането на сумата отъ 2.500.000 л. ще стане отъ кредититъ по указъ № 2 отъ 1934 г., отъ която сума 1.500.000 л. ще се употребятъ за строежъ на ново училище и 1.000.000 л. за благоустрояването на курорта отъ селото до „Бешъ-Бунарското дере“. Сумата 2.500.000 л. не подлежи на секвестъръ или други възбрани.

Настоящия законъ замѣня издаването на нотариаленъ актъ отъ страна на общината и училищното настоятелство.

Председател Никола Логофетовъ: Който приематъ чл. 2, както е редактиранъ отъ комисията, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 3. По отношение мѣстата, включващи се въ държавния паркъ при държавната минерална баня Момина баня, на северъ ограниченъ сѣ осови точки № 338 и 339, на изтокъ сѣ осови точки № 340, 341 и 23 по регулационния планъ, утвърденъ сѣ заповѣдъ № 3947 отъ 1934 г., и на югъ ограниченъ сѣ линията, съединяваща осова точка № 23, отъ споменатия регулационенъ планъ и осова точка № 23 отъ регулационния планъ отъ 1935 г., Моминобанската община и Моминобанското училищно настоятелство нѣматъ право на каквото и да било обезщетение“.

Председател Никола Логофетовъ: Който приематъ чл. 3, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектът е приет окончателно.

Минаваме на точка пета от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за организиране на българската младеж — продължение разискванията.

Има думата народният представител г-н Коста Божилов.

Коста Божилов: Няма кворум, г-не председателю!

Председател Никола Логофетов: Ако искате, говорете. Иначе ще Ви залича. Имате думата.

Коста Божилов: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Азъ намирамъ, че разглежданият законопроектъ за организиране на българската младеж не само не отговаря „най-добре на нашата действителност и на нашите нужди“, както се твърди въ края на мотивитъ къмъ него, а, напротивъ, той е въ пълно противоречие съ тая действителност и тия нужди. И нѣщо повече, г-да — съ огледъ на международното положение и менталитета на нашия народъ, той е крайно неумѣстенъ, ненавремененъ и дори опасенъ.

Преди всичко съ тоя законопроектъ се отричатъ напълно, погизватъ се и се отнематъ безъ остатъкъ всички осветени отъ конституцията права и свободи на българската младеж: да се събира, да се организира и да се бори въ защита на своитѣ материални и духовни интереси — свободи, извоювани съ дълги и упорити борби и заплагени съ скѣпи народни жертви.

Съ него се потъпкватъ безъ никакви церемонии станалитѣ плътъ отъ плътта и кръвъ отъ кръвта на народа и неотемливо внедрени въ неговия битъ начала на изборъ на ръководствата и демократизъмъ въ управлението, живота и дейността на народнитѣ и младежки организации.

Съ тоя законопроектъ се прокараватъ и утвърдяватъ ултрареакционни схващания за назначението и ролята на жената въ живота и въ обществото. Съ нѣкои свои погизновения законопроектътъ отива до крайности, въ разрѣзъ съ безспорни научни истини, а съ други цели да присади у насъ форми и понятия, чужди на менталитета на нашия народъ и на нашата младеж.

Върху охлузенния гръбъ на българския баша и данѣкоплатецъ се стоварва съ този законъ още една фиксактна тежестъ къмъ многобройнитѣ такива. Съ тоя законопроектъ не се откриватъ никакви възможности и никакви сериозни стимули за създаване, за укрепване и за проявление на творческия духъ на младежта. Напротивъ, съ неговитѣ разпорѣждания за евентуална задължителност на членуването въ новата организация „Бранникъ“, съ наказателнитѣ постановления, предвидени въ този законопроектъ за децата — нѣщо, което наказателниятъ законъ изключва — и за родителитѣ — което е противно на всички основни принципи въ наказателното право — и съ реакционнитѣ начала за назначаването на ръководнитѣ тѣла въ цѣлата иерархия на организацията, както и съ съвсемъ невзпитателно действащитѣ примамливи привилегии, предвидени за членуващитѣ въ организацията, съ всичкото това се осакатява и убива възможността за проявление на творческия духъ на българската младеж, убиватъ се стимулитѣ и възможноститѣ за благородно и най-безкористно съревнование въ живота и дейността на организацията, убива се борческото, героичното и идейното въ духа и въ дейността на младежта, и се дава пътъ на сервилността, на безропотното послушание, на безкритичното отнасяне къмъ нѣщата въ живота и на други отъ това естество качества за младежта.

Съ прѣкото или косвено разтуряне на съществуващитѣ младежки организации — на академици, на работници, на кооператори, на въздържатели, на туристи, на есперантисти, читалища и др. — се убива дѣлото на безкрайно много младежки трудъ, усилия и жертви, убива се дѣлото на ентузиазма, идеализма и доблестта на българската младеж.

Съ този законопроектъ, прочее, се поставятъ вериги на свободната мисълъ, на свободната воля и на борческия духъ на младежта. Затова, г-да, нито е случайно, нито е чудно, гдето този законопроектъ хвърли въ голѣма тревога младежта. И съвсемъ е естествено е, гдето тя обсиа народното представителство съ изложения, протести, мазания и пр., писмени и устни.

Г-да народни представители! Касае се за сѣдбата на повече отъ една четвъртъ отъ населението на България, и то за най-фината, най-чувствителната му частъ. Касае се до положението и живота на повече отъ единъ милионъ и половина млади синове и дъщери на народа, утрасни граждани на България, ковачи на нейната сѣдба и на нейната история.

Младежта е най-чувствителния барометъръ на неправдитѣ въ живота въ всички страни. Българската младеж въ своята история и въ своето настояще е доказала, че не само е болезнено чувствувала неправдитѣ въ живота и произволитѣ въ управлението, но че е била винаги пламененъ и смѣлъ борецъ противъ тия неправди и произволи. Тя е била неизмѣненъ носителъ на факела въ борбата за повече свободи и повече щастие за народа ни. Затова ще трѣбва да се вслушаме въ нейния гласъ, такъвъ, какъвто се излага отъ тая младеж въ нейнитѣ писмени и устни изложения.

Тѣй както всички преждеговоривши постагиха въпроса, кои важни, кои неотложни нужди наложиха на правнѣдството да внесе тоя толкова важенъ, съ толкова широкъ обсегъ и съ такъвъ дълбокъ замисълъ законопроектъ, така сѣщо и азъ си поставямъ този въпросъ и ще се опитамъ да му отговоря споредъ разбиранията и силитѣ си.

Г-да народни представители! Въ началото на мотивитѣ на законопроекта вносителътъ на сѣщия конститутира една истина отъ никого неоспорвана, именно, че всѣка държава трѣбва да разчита на народностното съзнание и на творческия духъ на своитѣ граждани. Истина, вносителътъ или авторитѣ на законопроекта не конститутира изречение, че на нашия народъ липсва достатъчно народностно съзнание и творчески духъ; истина, министърътъ-вносителъ, или авторитѣ на законопроекта, или преждеговорившиятъ открито не заявяватъ, че сѣ недоволни отъ наличната степенъ на народностното съзнание и отъ наличния творчески духъ на нашитѣ младежи. Но съ факта, че въ мотивитѣ на законопроекта се твърди, какво досега съвсемъ малко било направено отъ управлението въ това направление, и съ факта, че се внася този законопроектъ, очевидно, авторитѣ на сѣщия не сѣ доволни отъ народностното съзнание на българския народъ и отъ творческия духъ на неговата младеж.

Г-да народни представители! Азъ смѣтамъ, че тая оценка на народностното съзнание и на творческия духъ на нашия народъ е невярна. Азъ смѣтамъ, че българскиятъ народъ има достатъчно високо, много високо народностно съзнание, че българската младежъ е окрилена отъ достатъчно много творчески духъ.

Г-да народни представители! Азъ дори смѣтамъ, че народностното съзнание на нашия народъ надвишава народностното съзнание на много други народи, дори по-големитѣ отъ него, притежаващи видимитѣ признаци на по-голямъ култура отъ него. Но въпрѣки това, твърди се, че е нуженъ новъ законъ, че сѣ нужди нови сръдства, нови организации, за да се създаде тепърва народностното съзнание на българската младеж.

Г-да народни представители! Вамъ е известно, че българскиятъ народъ е преживѣлъ повече отъ 650 години въ политическо робство и само 600 и нѣколко години свободенъ политически животъ. Българскиятъ народъ е изживѣлъ по-големата частъ отъ времето, отъ основаването на българската държава досега въ политическо, стопанско и страшно духовно робство. Въпрѣки това, азъ смѣямъ да кажа, че завидна е висотата на народностното съзнание на българския народъ. И който е искалъ да знае, и който е проучавалъ историята, и по време на робството, и по време на величавата епоха на възраждането, и следъ това, той не може да не остане доволенъ, повече отколкото трѣбва, отъ високата степенъ на народностното съзнание на нашия народъ. Веригата отъ героични възстания за свобода и правдини презъ най-тъмната епоха на политическото ни робство, вѣнецъ на които бѣ историческото априлско възстание, сѣ дѣло именно на тѣа съзнание и на тѣа духъ на българския народъ. А какво да кажемъ, г-да народни представители, за последнитѣ проявления на народностния духъ, на борческата воля, на ентузиазма, на саможертвата, които прояви българскиятъ народъ къмъ края на своето робство и по времето на героичната епоха на възраждането? Достойни за удивление сѣ съзнанието и духътъ на народа въ героичнитѣ и славни времена на хайдѣтството, четничеството и възстанията. Безпримѣрно високо е народностното съзнание и подвигътъ на онѣзи, които „атакуваха небето“, като съ малобройнитѣ си чети, формирани отъвнѣ или отъ тукъ, само съ голитѣ си, но здрави мишци и съ черешовото топче искаха да съборятъ една вѣковна империя съ нейния огроменъ военно-полицейски апаратъ. Народностното съзнание на българина се оказа на завидна висота и следъ нашето освобождение, въ борбитѣ противъ империалистическитѣ домогвания и въ борбитѣ за изграждане на новата българска държава въ демократически духъ.

Но това народностно съзнание, г-да народни представители, че е формирано, нито е утвърдено на тая висота съ специаленъ законъ като настоящия. Животътъ, събитията,

борбит, трудът, работата, въ които е живял той и които е водил, с издигнали неговото съзнание. И азъ съмтамъ, че това сѫ факторитъ, къмъ които днесъ ние трѣбва да обърнемъ нашиятъ погледъ, за да поддържаме това българско народно съзнание и да го повишаваме. Законъ като настоящия не само нѣма да издигнатъ народното съзнание, но тѣ ще иматъ и отрицателно влияние, отрицателно отражение върху съзнанието, единодушното и пр. на нашата младежъ и на нашия народъ.

И по въпроса за творческия духъ на народа азъ отговарямъ: на нашата младежъ не липсва творчески духъ. Нѣщо повече — тя страда отъ изобилие на творчески духъ; тя се задуща въ невъзможността да прояви и да опознотвори своя творчески духъ. Колко младежи, г-да народни представители, вдъхновявани отъ желанието да знаятъ, да се учатъ, за да бѣдатъ полезни на народа си, следъ като обикалятъ цѣли месеци около вратитъ на Университета и на другитъ висши учебни заведения, се завръщатъ по домоветъ си съ разбити мечти, разочаровани и угнетени отъ това, че не могатъ да постигнатъ своята целъ, да проявятъ своя творчески духъ, който притежаватъ, и да го издигнатъ! Маса млади хора на физическия и умствения трудъ живѣятъ въ страшенъ гнетъ и се топятъ въ невъзможността да пласиратъ своя трудъ, своитъ сили и своитъ знания въ полезна работа, за създаване на блага за себе си и за народа си.

Ето, г-да народни представители, азъ съмтамъ, че въ това направление законопроектътъ не постига нищо. Създайте условия — материални и други — за проявление, за приложение, за опознотворение на и безъ туй съществуващия въ достатъчно висока степенъ творчески духъ на нашата младежъ, и той ще бѣже стократно околенъ и безъ тоя законъ. Затова азъ съмтамъ, че истинскитъ мотиви и причини, които сѫ накарали правителството да внесе този законопроектъ, не сѫ само, а може би не сѫ и чикакъ тъкмо изложенитъ въ него, а именно за създаване на народно съзнание и на творчески духъ на младежта.

Г-да народни представители! Отъ 7 години вече въ нашата страна се повтаря непрекъснато, че ние сме навѣзли въ нова епоха, че живѣемъ нови времена, че градимъ новъ редъ. Нѣщо повече — непрекъснато се повтаря, че това става не само у насъ, а и другадѣ. И наистина, погледнете по-близо или по-далечъ отъ насъ. „Новъ редъ“ иматъ почти всички страни. „Нови времена“ сѫ настанали въ почти всички държави: и въ Турция, и въ Гърция, и въ Италия, и въ Съветския съюзъ, и въ Германия; „най-ново“ време и „най-новъ“ редъ има и въ Румъния, а сега се говори за новъ редъ и въ Франция; дори и въ Англия разправятъ за новъ редъ.

Обаче нито отъ преждеговорившитъ, нито отъ други нѣкои не чухме да ни кажатъ въ какво се изразява това „ново“, за което се говори отъ много години. Ние не чухме сяко така да се посочи нѣщо конкретно и за новия редъ и за новитъ времена въ другитъ държави, освенъ въ две-три. Тукъ непрекъснато всички повтаряха, позоваваха се на примѣри и на случаи изъ нѣсния редъ, изъ новитъ времена само на Германия и на Италия. Вѣрно е, че отвреме-навреме се споменаваха и Съветския съюзъ като страна на ново време и на новъ редъ, но това бѣше, за да се осѣди младежта или да ѝ се направи строго предупреждение за бившитъ или бѣдешитъ нейни увлечения по господстващитъ идеи въ тая страна. А тукъ, г-да народни представители, ние чухме, че именно за да се създаде нова идеология, каквато липсвала на нашата младежъ, за да се създаде здравъ български мирогледъ, който сѣщо липсвалъ на нашата младежъ, се внасятъ настоящиятъ законопроектъ. И това се говорѣше отъ всички преждеговоривши.

Е добре, г-да народни представители, какъ ще създадете тази здрава идеология и този здравъ български мирогледъ? Г-нъ Серафимъ Георгиевъ преди нѣколко дни спомена тукъ, че разглежданиятъ законопроектъ не бѣше нито повече, нито по-малко, освенъ едно точно копие на действащия въ Италия законъ за организиране на младежта. Може би заглавието е измѣнено, може би нѣкои и други термини сѫ изхвърлени, но той е точно италианскитъ законъ за организиране на младежта.

Иванъ Батембергски: Абсолютна грѣшка.

Коста Божиловъ: Г-нъ Серафимъ Георгиевъ заяви това тукъ отъ тази трибуна.

Димитъръ Марчевъ: Той не е говорилъ по този законопроектъ.

Коста Божиловъ: Говорейки по другъ въпросъ, го каза — азъ съмтамъ, че този, който иска да създава българска идеология у младежта, не може, не бива да прави това, само като препише единъ съществуващъ въ друга държава законъ, защото заедно съ законитъ се присаждатъ и идеитъ, господстващи въ този чуждъ законъ. А че това именно е вашата целъ, вие това нито сте казали, нито можете да го кажете.

Г-да народни представители! Всички, които се изредиха досега да говорятъ отъ тая трибуна, все приобщени къмъ управлението, твърдятъ, че вече живѣемъ въ една епоха на безпартийностъ, че сме при безпартийнъ режимъ, че правителството и режимътъ не разчитатъ на подкрепата на какъвто и да е партия въ изграждане на новия редъ. Е добре, г-да народни представители! Но я погледнете всички държави на новия редъ, на новитъ времена, на които вие се позовавате и които непрестанно споменавате тукъ: всички тѣ иматъ партийни режими, всички опиратъ своето управление върху нѣкоя партия. И въ Румъния, и въ Турция, и въ Германия, и въ Италия, и въ Съветския съюзъ — навсякъде виждате, че управлението се гради, се крепи преди всичко на организираниятъ свои съидейници въ партии. Е добре, вие, които говорите, че не искате да възстановявате партиянтъ, че сте противъ партиянтъ и пр., заявявате сега отъ тукъ: „На нашата младежъ липсва идеология, на нашата младежъ липсва български мирогледъ, трѣбва да ѝ създадемъ такива, дайте да ѝ създадемъ нова идеология!“

Иванъ Батембергски: Вие чухте и други възражения — че българската младежъ има своята идеология.

Коста Божиловъ: Добре, и азъ ще кажа, че я има.

Но, г-да народни представители, бѣгайки отъ основаването на партия, вие веднага прибѣгвате къмъ единъ законъ, който, като организира българската младежъ въ този духъ, естествено, ще трѣбва да я организира и въ името на тѣзи идеи. Българската младежъ не желае нито духа, нито идеитъ на този законъ.

Г-да народни представители! За да създадете чистъ, здравъ български мирогледъ, какво направихте вие или какво направиха авторитъ на законопроекта? На всѣка дума вие се позовавате на голѣмитъ постижения и завоевания, които е направила организацията на германската младежъ подъ знамето на националъ-социализма. Азъ не зная какви завоевания има тя, азъ не зная какви постижения има тая младежъ и колко е добро нейното положение, но азъ не зная, позовавайки се на тия постижения, дали вие не се позовавате и на тактиката на тая националъ-социалистическа организация въ Германия. Да твърдя това ми дава основание фактътъ, че бѣ повиканъ отъ Германия специализиранъ по организиране на младежта д-ръ Дамъ, за да ни научи какъ трѣбва да се организира българската младежъ, какъ трѣбва да се създаде въ нея здравъ български мирогледъ. Азъ съмтамъ, че това е една грѣшна стѣпка. Тукъ всички викате: не подражавайте, страшно е подражанието, а всѣщностъ по най-капиталнитъ въпроси подражавате.

Г-да! Тукъ нѣкои отъ преждеговорившитъ оратори споменаха нѣщо и за организацията на съветската младежъ. Единъ отъ ораторитъ, изглежда по-добъръ нейнъ познавачъ, назова и името на тая организация: „Комсомолъ“. Това, което се каза, което се говори, обаче, по отношение на тая организация, показва само колко е голѣмо заблуждението и колко е дълбоко неведението по положението на тая организация. Тѣзи хора не знаятъ, че тази организация тамъ не е държавна организация, че ръководителитъ ѝ не сѫ чиновници, назначени отъ партията, а сѫ хора, които се избиратъ отъ сръдата на самата организация.

Обаждатъ се: Ей-й-й!

Коста Божиловъ: Тѣ не знаятъ, освенъ това, че тази организация обединява само идеитъ си сподвижници; че отъ 40 милиона младежи въ Съветския съюзъ една малка частъ отъ тѣхъ сѫ организирани въ „Комсомолъ“ и то само идеитъ сподвижници, само комуниститъ, и затова тая организация се нарича „Комсомолъ“, съюзъ на комунистическата младежъ. А вие искате съ този законопроектъ да организирате цѣлокупната българска младежъ отъ села и градове, и учаща се, и извънучаща се.

Жико Струнджевъ: Както е въ Русия.

Коста Божиловъ: Въ Русия участието въ организацията е съвършено доброволно, г-нъ Струнджевъ.

Жико Струнджев: Какъ доброволно!

Коста Божилов: И като е доброволно, никой не се наказва, ако не участвува въ нея.

Жико Струнджев: Какъ да е доброволно, като не е!

Коста Божилов: Та, г-да народни представители, поради самия този факт, че се внесе такъв законопроект и се позовават на начина на действие въ Италия и въ Германия, азъ заявявамъ, че ние подозираме, какво вие, като твърдите, че българската младеж нѣма идеология и че искате да я създавате по този път, че вие, като твърдите, че българската младеж нѣма здравъ български мироглед и искате да го създадете у нея по този път, вие грѣшите.

Димитър Марчев: Защо говорите така? Какъ смѣте да твърдите, че ние си мислимъ българската младеж безъ идеология!

Иванъ Батембергски: Тя има идеология, но не е вашата.

Председател Никола Логофетов: (Звъни) Моля, оставете ораторя!

Коста Божилов: Азъ твърдя, че българската младежъ заедно съ цѣлия български народъ си има своитѣ положителни идеи и своя здравъ български мирогледъ за управлението, за режима и за реда въ България. Това е режимътъ на конституцията — на базата на освободителните права и свободи: на организиране, на съоразия, на печатъ, на слово, на просвѣта, на борба и на животъ.

Иванъ Батембергски: Споредъ самата конституция непълнолѣтниятъ гражданинъ не може да се интересува съ тѣхъ права. Не е мислила за българската младежъ българската конституция никога.

Председател Никола Логофетов: (Звъни) Оставете го, г-нъ Батембергски, да се изкаже. Той така си прави смѣтката така приказва. Ние знаемъ отъ по-рано какво ще каже той. Защо го прекъсвате? Той ще говори обратното на насъ, защото не мисли като насъ.
Продължете, г-нъ Божиловъ.

Коста Божилов: Г-да народни представители! Съгласно чл. 83 отъ конституцията, българскиятъ народъ и неговата младежъ има право свободно да се събира, да се организира и пр.

Иванъ Батембергски: Въ Съветска Русия свободно ли е?

Коста Божилов: А съгласно чл. 6 отъ законопроекта, Министерскиятъ съветъ евентуално може да постанови задължителност на членуването въ тази организация. Освенъ това, въ сѣщия членъ на законопроекта се казва, че никой отъ сѣществувашитѣ младежки организации, по което и да е ведомство, не може да продължи сѣществуваето си, ако не получи благословията на новата организация „Бранникъ“, т. е., ако тя не одобри нейната дейност, ако не утвърди нейното ръководно тѣло и нейния уставъ. А това значи, ни повече, ни по-малко, смѣтъ за всички сѣществуваша младежки организации — академически, работнически, възвѣржательни и пр.

Иванъ Батембергски: Това не е вѣрно.

Коста Божилов: Наведнажъ, или постепенно, тѣ ще загинатъ подъ сатъра на „Бранникъ“, който, въ желанието си да бѣде единствена младежка организация, нѣма да утвърди устава или управата, или нѣма да одобри дейността на сѣществувашитѣ младежки организации. А всички тия организации сѣ извикани отъ нуждитѣ на живота. Чрезъ тѣхъ младежта защитава своитѣ материални и духовни интереси, въ тѣхъ младежта намира проявление на своя творчески духъ за културно-просвѣтна и за физическо развитие дейност. Унищожението на тия организации, изградени съ много трудъ, много енергия, много време и много младежки ентузиазмъ, ще бѣде тежъкъ ударъ върху надеждитѣ и усърема на организираната въ тѣхъ младежъ. И въесто единение и сѣпление, разочарование и озлобление ще донесе тоя законъ за младежта.

Г-да народни представители! Касае се да се защити едно конституционно право. Вие сте тукъ въ името и отъ името на конституцията. Вие законодательствувате отъ нейно име, вие се клевете тукъ тържествено, че въ всички действия ще се ръководите отъ нея, ще я пазите непоклатима и ненарушима.

Съ този законопроектъ, г-да народни представители, се иска отъ васъ да допринесете за доунищожението и на малко останалитѣ конституционни права; иска се да се доубие, да се доудуши конституцията, тая конституция, която е тѣ жестоко разпъвана отъ толкова години насамъ. Искане се отъ васъ, г-да народни представители, да пресушите извора на вашата власт и вашето право, да законодательствувате; иска се отъ васъ да сринете основата на вашето сѣществане, да пресѣчете клона, на който седите.

Г-да народни представители! Не на мене се пада да се позовавамъ на духоветѣ на мѣдритѣ творци на тази конституция. Вие сте по-стари, и помните тия хора. Вие бѣхте довчераши тѣхни партийни последователи.

Димитър Марчев: Защо вие сте за конституцията?

Коста Божилов: Нима не въ стрѣска могшиятъ духъ на дѣдо Славейковъ; нима не въ смущаватъ духоветѣ на Петко Каравеловъ, на Александъръ Малиновъ и на другитѣ творци на конституцията и безстрашни борци за нея? Нима не чувате тѣхнитѣ страшни предупреждения: Съ този законопроектъ не унищожавайте правото на вашето сѣществане! Не унищожавайте правното основание на вашата дейност! Не пресушавайте извора на вашата власт и на вашето право да законодательствате! Не сѣчете клона, на който седите! Пазете конституцията!

Затова, г-да народни представители, ако държите на клетвата, която сте положили; ако държите, щото вашата дейностъ да е въ хармония съ декларациитѣ, които непростанно правите, че стоите на базата на конституцията, тогава този законопроектъ трѣбва да бѣде безусловно отхвърленъ.

Димитър Марчев: Ясно, ясно!

Коста Божилов: Г-да народни представители! Съ законопроекта на предвидената въ него младежка организация „Бранникъ“ се дава правото и се възлага задължението да проучва и да се произнася по всички въпроси, свързани съ обучението и възпитанието на младежта. Само тя има правото да ръководи и да надзирава работата съ младежта въ всички училища и въ всички организации отъ какъвто и характеръ да сѣ тѣ. Новата организация „Бранникъ“, прочее, ще има изключителното право и тежката отговорност да възпита българската младежъ въ духа на целитѣ, посочени въ закона, като замѣсти всички установени или признати досега отъ закона и отъ живота фактори за възпитанието.

Каква благородна задача за една организация! И съвремененъ колко напразно сѣ надеждитѣ, които ѝ се възлагатъ и какви горчиви разочарования ще преживѣятъ и дейцитѣ въ организацията, и авторитѣ на законъ! Сизифовски и безплодни ще останатъ усилията и на най-предания работници въ организацията, защото е съвсемъ неуспешна връзката между материала — младежта, целитѣ на закона и срѣдствата за постигането имъ. Какъ неотговорно се експериментира съ сѣдбата на най-хубавата частъ отъ народа — неговата младежъ!

Г-да народни представители! Съ този законопроектъ се деградира въ всички досега действащи многобройни и могъщи фактори за възпитанието на младежта: училището, семейството, трудътъ и пр. Развѣнчава се учителско-педагогътъ отъ ореола на „инженеръ на човѣшката (детската) душа“. Обявява се въ формаленъ фалитъ цѣлата досегашна организация за физическо и духовно възпитание, съ нейнитѣ професори, инспектори, директори; цѣлата възпитателна система съ всичкитѣ ѝ методи — трудътъ, нагледенъ, дидактически и пр. и цѣлата педагогическа наука, съ нейнитѣ гениални или прочути представители: Песталоци, Кершеншайнеръ, Монтесъри и пр. Възпитанието на младежта, нейното облагорождане и оновѣчаване, се замѣства главно съ топката, гирата, пушката и пр. Ала тежки и неоправими ще бѣдатъ опустошенията въ душата на младежта отъ тоя експериментъ.

Трудна и много отговорна е работата съ възпитанието на младежта, защото сѣ многобройни факторитѣ, действащи върху съзнанието на детето и младежа и различно е тѣхното влияние — силно или слабо, благоприятно или отрицателно, въ зависимостъ отъ времето и обстоятелствата — семейство, училище, работилница, общество, кръжа, улица и пр. А тая голяма и отговорна работа не е и не може да бѣде по силитѣ на „Бранникъ“.

Г-да народни представители! Не единъ и не два сѣ факторитѣ, които действуватъ върху съзнанието на детето за формирането на неговата психика, на неговия характеръ, на неговата воля, изобщо за изграждане на неговата личностъ като гражданинъ и борецъ. Преди всичко най-мож-

шият факторъ въ това отношение е семейството. За ролята на семейството въ процеса на възпитанието ето какво казва единъ съвремененъ педагогъ: „Ние сме кръвно заинтересувани да възпитаме въ крепъкъ духъ, съ силна воля, трудолюбива и културна младежъ. Ние искаме да възпитаме въ младитѣ поколения идеалнитѣ черти на нашитѣ най-добри хора — хора съ висока и съзнателна дисциплина, идейни, беззаветно любещи родината и труда, скромни, самоотвержени и образовани“.

Безспорно че най-важната роля въ възпитанието на детето играе семейството. Окръжено въ обстановката на семейството, детето прекарва всичкото свое време. Именно тая срѣда на първо мѣсто влияе на детето, на процеса на неговото формиране и съзрѣване. Родителитѣ, наравно съ педагогитѣ, носятъ отговорностъ за лошото възпитание и слабата усвоимостъ на детето-ученикъ“.

Да, г-да! Огромно и неотразимо е влиянието на семейството съ цѣлата си обстановка и съ господстващия въ него духъ върху детската и младежка психика! А какъвъ е тоя духъ у насъ? Грамадната частъ отъ българскитѣ семейства въ градове и села живѣятъ въ страшна тревога предъ неизвестността на утрешния день. Призрактъ на безработицата витае неотлъчно въ дома на работника. Дълбока мизерия и недостигъ на най-необходимото въ живота: храна, облѣкло, подслонъ, топлина. Всѣкакви неправди и произволи — неотлъченъ спътникъ въ живота на бедния народъ. Ето обстановката, ето господстващиятъ духъ, ето печалната действителностъ, въ която живѣе семейството на българския работникъ, селянинъ, занаятчия, дребенъ чиновникъ, пенсионеръ и пр. И подъ влиянието на тая обстановка и на тоя господстващъ въ семейството духъ расте и се развива тѣлото и психиката на българското дете, на българския младежъ. При тия обстоятелства и най-добритѣ намерения на хората отъ „Бранникъ“ сѣт безполезни. Нуждна е промѣна въ обстановката, въ условията, при които живѣе нашето семейство, нужно е да се подобриятъ условията на живота му. Тогава и духътъ въ семейството ще бѣде другъ, и възпитателното влияние върху душата на децата и младежта ще бѣде друго. А за създаване на добри условия за живота на младежта и на семейството ни не става и дума въ законопроекта.

Другиятъ факторъ, който също така е мощенъ и съ неотразимо влияние върху формирането на детската психика, това е трудътъ, това е процесътъ на работа. За огромното значение на труда въ процеса на възпитанието на младежта същиятъ педагогъ пише: (Чете) „Правилно възпитание е невъзможно да си представимъ като възпитание нетрудово. Обаче трудътъ не трѣбва да има характеръ принудителенъ — да се работи по необходимостъ, да не се умре отъ гладъ — при който човѣкъ на всѣка крачка да съобразява, какъ по-скоро да се отдели отъ работата и да започне какъвто и да е. Напротивъ, трудътъ да е въпросъ на право и честъ, на доблестъ и героизмъ. Да научите младежа на творчески трудъ — това е особената задача на възпитателя. Да стане тоя трудъ основна форма на проявление на личността и таланта на младежа. Да разбере, че избѣгването отъ труда е най-безнаравствената постъпка, а активното и творческо участие въ труда заедно съ другитѣ хора и младежи, развива добродетели отъ най-висша степенъ: любовъ къмъ хората, любовъ къмъ родината“.

Въ скоби казано, г-да народни представители, у насъ формално и официално дори се гледа на труда малко по-друго яче. Трудътъ се смѣта дори за наказание. Спекулантитѣ и други вие ги изпращате за наказание въ трудовитѣ групи, за да чукатъ камъни — трудъ, съ който мнозина си изкарватъ хлѣба за себе и за семейството си. Тоя трудъ вие го считате за наказание, което налагате на спекулантитѣ. Вие имате най-лошо отношение къмъ труда, като го смѣтате за наказание.

Да, г-да! Истинското възпитание нито съществува, нито можемъ да си го представимъ освенъ като трудово. Тolkова е мощното влияние на труда въ процеса на възпитанието.

Е добре, каква оценка и какво внимание е далъ авторътъ или авторитѣ на законопроекта на тоя толкова важенъ за възпитанието на младежта факторъ — труда? Никакво внимание, никакво значение. Какви подобрения въ условията на труда предвижда законопроектъ, за да облагороди възпитателното влияние на труда и да засили това влияние? Никакво абсолютно!

А какви сѣ сегашнитѣ условия на труда за огромната частъ отъ нашата работническа младежъ, подъ неотразимото влияние на които тая младежъ се възпитава, живѣе, расте и се оформява? Ето ви единъ жктъ отъ общата картина на нерадостния животъ на българската работническа младежъ, както е описанъ въ едно изложение на работници

младежи: (Чете) „Не може и дума да става, че материалното ни положение е добро. Напротивъ, то е извънредно тежко. Не се спазва 8-часовиятъ работенъ день. Работа се по 10 до 14 часа на день. Заплатитѣ ни сѣ извънредно малки и съ тѣхъ не можемъ да си купимъ най-необходимото за живѣене. Даденото 15% увеличение на заплатитѣ на занаятчиискитѣ работници съ нищо не увеличи надницѣтъ ни. 15% върху 10, 15 и 20 л. прави 1.50, 2 или 3 л., и то не можемъ и тѣхъ да ги вземемъ. А какво може да се купи днесъ съ 2 л., когато всичко е скъпо и прескѣпно? Единственото ядене, което можемъ да си купимъ съ нашитѣ левчета, бѣ сиренето, доматиѣ, но днесъ з тѣхъ ги нѣма. Кашкавалътъ, маслото, олиото, масътъ, гроздето и други, и тѣ изчезнаха отъ пазара. Хлѣба почнаха да го правятъ отъ трици. Ежедневно недоиздаде. Квартиритѣ ни сѣ беззастенливо мазе или таванъ. Болеститѣ се ширятъ все повече. Ние се израждаме. Това израждане е гибелно за нашата държава. Ние не ще бждемъ способни да запазимъ нашата национална независимостъ, а какво остава да се боримъ за по-свѣтли, по-щастливи дни за всички ни?“

Ето, г-да народни представители, какви сѣ условията на животъ и работа на работническата младежъ. Такива и по-лоши сѣ условията на живота и на селската младежъ: лѣтно време тежка работа отъ тъмно до тъмно, зиме по цѣли дни въ смрадливитѣ обори на селския чорбаджия или въ отровенитѣ отъ тютюневъ димъ и алкохолни пари селски кафенета и кръчми, винаги недоизда, винаги недооблѣчени. Такива, и по-лоши, сѣ условията на живота и за учащата се младежъ, ученици и студенти: въ избитѣ и таванитѣ, въ влага и мракъ, съ орѣфани палта и винаги недоизда, сухи, бледи, въ огромния си процентъ туберкулозни или предразположени къмъ туберкулоза. И при тия умъртвителни условия, всрѣдъ които се ражда, вегетира, изражда се и гине младежта въ най-цвѣтушитѣ години на живота си, тия ще бжде викана за половини и за цѣли дни да марширува, да рита топка, да ходи изъ планинитѣ, за да се възпитава въ патриотиченъ или религиозенъ духъ и да усилва вѣрата си въ Бога, споредъ предписанията на законна.

Не, г-да народни представители! Нито „Бранникъ“, нито какъвто и да е организация не може да постигне целитѣ на закона съ срѣдствата на скъпия, макаръ и да ги наричатъ примамливи. Подобриете условията на труда и вие ще създадете отъ него възпитателенъ факторъ отъ първостепенно значение съ благотворно влияние върху душата на младежта. Създайте условия за сносенъ човѣшки животъ на младежта и съ това ще се направи за родолюбивия нейнъ духъ много повече, отколкото всѣкакви организации при съществуващитѣ условия ще могатъ да направятъ.

Г-да народни представители! Най-съществената целъ отъ многобройнитѣ такива, изложена въ 12-13 точки на чл. 2 отъ законопроекта, е: да се култивира въ младежта любовъ, преданостъ, вѣрна служба и пр. къмъ родината и къмъ отечеството, т. е. да развие у нея патриотични чувства. Нѣжкде — и не само нѣжкде, но повѣкога и у насъ — съ тая висша добродетель се вършатъ добри слѣпки. Съ родолюбие се върши и търговия. А знае се, че патриотичното чувство не е само едно голо, а естествено чувство на привързаностъ къмъ земята, дето човѣкъ се е родилъ. Това висше чувство дълбоко е вградено въ душата на човѣка, което той има къмъ близкитѣ си, къмъ неговия народъ, обитаващъ родната му земя, дето той живѣе, работи, страда и се бори заедно съ него. Нѣщо повече, г-да! Истинскиятъ патриотизъмъ не е само чувство на любовъ и съзнание за дългъ къмъ народъ и къмъ родината. Нужно е още активно проявление на това чувство и самоотвержено изпълнение на тоя дългъ. Защото да се биешъ въ гърдитѣ, че си родолюбецъ, а да не правишъ нищо, което да хармонира съ това чувство, да вършишъ точно противното на това, което говоришъ, това не е никакъвъ патриотизъмъ, това е патриотарство. За такива хора нѣкога Ботевъ каза, че „душа таватъ, но не своята душа а душата на народа“. А бихме могли, г-да народни представители, изъ нашата политическа и друга дейностъ да посочимъ много случаи, много примѣри, гдето хора, гдето срѣди, гдето организации, ако щете, вършатъ нѣща, които сѣ въ решителенъ разрѣзъ съ претендиранитѣ отъ тѣхъ патриотични качества. Напримѣръ, когато единъ човѣкъ „признаетъ патриотъ“ съ високо обществено положение, подпомогнатъ и отъ служебни лица, осъществява несмѣтни печалби и богатства и си живѣе въ разкошъ, като не дава две пари за нуждитѣ и за страданията на своя народъ; когато човѣкъ не води никаква борба противъ мизерията и противъ израждането на неговитѣ близки, на неговия народъ; когато длъжностни лица водятъ агитации и внушения, да не се дава увеличение на заплатитѣ на работницитѣ, на пенсио-

нери, на чиновници и пр., азъ ви питамъ: това патриотични постъпки ли сѣ, и какво отражение иматъ тѣ върху съзнанието на народа и на младежта? Азъ смѣтамъ, че това е патриотарство отъ оня лошъ сортъ, за хората на който Ботевъ казваше, че такива хора всичко даватъ, даже и човѣшка душа, но не своята.

Обаче, г-да народни представители, у насъ патриотизмътъ не се отдава по достойнството, по дѣлата на хората. Той се обсебва, той се монополизира отъ известни фамилии, отъ нѣкои организации, отъ нѣкои професии, а по нѣкога и отъ известни квартали даже на даденъ градъ или село: „До тукъ е патриотично населението, се казва, а отъ тукъ нататъкъ — непатриотично“. А най-лесното е, г-да народни представители, да се провъзгласи нѣкой за прокаженъ и негоденъ да притежава, да се възлнува отъ патриотично чувство. „Той е космополитистъ“ казватъ, нѣкакъвъ си анархистъ, комунистъ, социалистъ и пр., следователно, той не е никакъвъ патриотъ, защото обича всички народи, обича свѣта. Тия хора, раздавачи на патриотизма, не желаятъ да знаятъ, че този, който обича свѣта, той, естествено, най-много обича близките си, своя народъ, своята родина. Г-да! Да обичашъ своя народъ искрено и да му служишъ предано, е нужно голѣмо сърдце. А да служишъ предано и да обичашъ искрено не само своя народъ, но още и цѣлия свѣтъ, азъ смѣтамъ, че е потребно много голѣмо сърдце.

Г-да народни представители! Най-голѣмийтѣ хора, недо-стигнати патриоти, които нашата земя е родила досега — Ботевъ, Левски, Каравеловъ, Раковски и пр. — бѣха съ-щевременно и най-сърдечниятъ, най-издържанитъ и най-последователнитъ космополити. Вие знаете, че Ботевъ мразѣше еднакво и турскитъ паши, и българскитъ чорбаджии, а както обичаше българския народъ, така защитавахе и турската беднота. Ботевъ, който остави на своята жена Венета историческото писмо, бликащо отъ патриотизмъ, написа и жалната сатира „Смѣшенъ плачъ“. Въ нея той направи пламенна защита на дѣлата на френския пролетариатъ, на парижкитъ комунари отъ 1871 г. „Срѣд-ствата имъ сѣ срамини, защото сѣ малки, а сѣ малки, защото други сѣ имъ ги ограбили“ писа той за комунари. А Левски, на въпроса, какъвъ ще стане следъ като освободи България, отговорилъ, че той ще отиде да се бие за свободата на други поробени народи. И ако тѣзи хора бѣха живи сега, само затова, че мислятъ, освенъ за българския народъ, още и за други народи, кой отъ васъ нѣбне да има тоя куражъ да имъ каже: „Вие, Ботевъ, Левски и Раковски — които участвувахе въ легиона за освобождението на сърбитъ — вие не сте колкото насъ патриоти, вие не сте никакви патриоти“. А за възлизането на младежта въ това направление, г-да, законспектътъ нищо не предвижда. А земята е необятна, нейнитъ източници сѣ неизчерпаеми. Има мѣсто за всички народи да живѣятъ свободно и щастливо, стига да разбератъ причинитъ за самоизяждането на човѣцитъ и да бждатъ тия причини премахнати. А въ тоя смисълъ — за опознаване хората, за опознаване на народитъ, за размѣната на постиженията и на опита за мирно съжителство, нищо не се говори, нищо не се предвижда въ този законопроектъ. Такива, каквито сѣ изложени цели, особено тия отъ морално естество, азъ смѣтамъ, че сѣ предвидени въ всички уставни на спортнитъ и всѣкакви други организации: патриотично чувство, родолюбиво чувство, привързаностъ къмъ страната, преданна служба, честна служба, нравственостъ и пр. и пр. Всички тѣзи цели, повтарямъ, които си поставя законопроектътъ, сѣ предвидени като такива и въ уставитъ на почти всички съществувачи у насъ спортни и други организации. Вие не предвиждате и абсолютно никакво друго срѣдство за постигане на тѣзи цели. И понеже си служите съ сѣшитъ срѣдства, съ които си служатъ досега съществувачитъ организации, очевидно, г-да народни представители, и постиженията ще бждатъ сѣшитъ, и резултатитъ ще бждатъ сѣшитъ. Ще създадете само единъ новъ законъ съ една нова организация, съ единъ новъ апаратъ, съ едни нови тежести, съ едни нови недоразумения, но съ никакви положителни резултати.

Г-да народни представители! Ще спомена набързо и нѣщо за отдѣлнитъ отрицателни страни, за отдѣлнитъ дефекти на законопроекта, за да мотивирамъ мисълта си, че той не трѣбва да бжде приетъ, че не бива да стане законъ.

Цѣлата конструкция на организацията и на ръководнитъ тѣла на организацията „Бранникъ“ е единъ тежъкъ бюрократиченъ апаратъ: главенъ управителъ, шефъ отъ висши бюрократи, ръководители — чиновници и пр. и пр., всички назначавани и нито единъ избираемъ отъ членоветъ на организацията.

Изборното начало въ народнитъ организации е станало плътъ отъ плътта на народа. То е дълбоко и неизкор-

нимо внедрено въ неговия битъ. И това датира не отъ вчера. Далечъ, въ тъмната епоха на робството, има то своето начало — при създаване на първитъ народни организации: читалища, занаятчийски цехове и др. Въ това отношение е удивителенъ случаетъ съ Хаджи Димитъръ и Караджата, който Захари Стояновъ описва така: макаръ самитъ тѣ да сѣ формирали и въоръжили четата, наближавайки българския бръгъ, х. Димитъръ и Караджата предложили на четата да си избере воеводи. И четата избрала пакъ тѣхъ. Толкова е било дълбоко схващането, че всѣка властъ трѣбва да се дава по довѣрие, по изборъ отъ организацията. Изборното начало въ младежкитъ организации е най-чистиятъ и безкористенъ импулъсъ къмъ благородно съревнование за работа, за преданостъ, за жертва къмъ дѣлото на организацията. Тамъ нѣма друга награда за членоветъ на организацията, освенъ честта да бжде избранъ нѣкой въ управата на организацията. Избранитъ ще бжде най-достойниятъ, най-преданиятъ защитникъ на интереситъ на организацията и на нейнитъ членове. При назначени ръководители ще имаме бюрократия въ управлението, сервилностъ и мекотѣлие у членоветъ. Не граждани съ доблестъ и честъ — борци за правда, а сервилни, послушни кандидати за ръководители и служби ще ни даде тая система.

Г-да народни представители! Съ чл. 2 на законопроекта се опредѣля време за възпитание и обучение на младежта отъ организацията „Бранникъ“ по два полудни сдмично и по единъ цѣлъ день месечно и то въ извън-учебното и извънработното време — поне що се отнася до седмичнитъ полудни. Работницитъ иматъ неработно време презъ работния сезонъ само въ недѣля или въ другитъ дни следъ края на работния день. А въ тия часове тѣ посещаватъ занаятчийски курсове, продаватъ вестници, за да си изкарватъ хлѣба или почиватъ отъ дневната умора. Въмѣсто това, ще трѣбва да слушатъ сказки, или да ритатъ топка, или да маршируватъ изморени, недояли. И като резултатъ ще имаме: вмѣсто физическо възпитание и развитие — физическо израждане; вмѣсто любовъ — омраза; вмѣсто духъ — преумора.

Учащитъ сѣ и безъ това претрупани съ учебенъ материалъ и нѣматъ време за извънучилищна просвѣта. Сега и това малко извънучебно време ще имъ се отнеме, а ще се намали и учебното време съ единъ день месечно. А ще се поощри и лентяйството. Ще се затрудни и контролата, защото ученикътъ винаги ще се извинява, че отива на обучение въ „Бранникъ“ и когато скита по улицата, или че е ходилъ тамъ, когато се връща късно въ къщи, че за това не е готовъ съ урока си и пр. И въ резултатъ ще имаме слабъ успѣхъ, много отсъствия, лошо поведение, отъ една страна, и, отъ друга — преумора и заболявания.

За университетската младежъ пъкъ това време ще бжде съвсемъ напраздно загубено: до 30-годишна възраст трѣбва да се учатъ на родолюбие неомжениитъ и неомженитъ студенти. А тѣ може би сѣ вече служили, може би сѣ вече и запасни офицери и все пакъ ще трѣбва да служатъ въ тая организация!

Прибавете къмъ това и сѣждивенитъ парични глобвания на родителитъ — за членски вносъ, за форма, за екипъ, и др. Ясно е, г-да, каква голѣма вреда може да донесе тоя законъ на младежта въ това отношение.

Г-да народни представители. Азъ смѣтамъ, че този законопроектъ въ известно направление, въ известенъ смисълъ и до известна степенъ е деморализиращъ за младежта. За привличане на младежта въ организацията съ чл. 15 отъ законопроекта се предлага да се „примамливи“ привилегии за членувачитъ въ нея, а именно: предпочитатъ се на държавна и др. служба и въ учебнитъ заведения, облекчения имъ се даватъ при огбиване на военна служба и пр., а това ще рече, г-да, че се създава новъ цензъ, новъ критерий за оценка на достоинство и способностъ на кандидатитъ за служба и за учебнитъ заведения. Значи, не умствено развитие и дарование, не опитностъ и знание, а ритането на топка, маршировката и пр. ще бждатъ критерия за предпочитане на кандидатитъ дори и тамъ, гдето се иска не физическо развитие, а умствено такова.

Гаврилъ Ленковъ: Също като въ Съветска Русия — сѣщата привилегия имъ даватъ.

Иванъ Гърковъ: Тѣ тамъ нѣматъ футболъ!

Коста Божиловъ: Тоя гражданинъ, г-нь Ленковъ, ме прекъсва и азъ ще му отговоря.

Председателъ Никола Логофетовъ: Оставете го да съ-просчете речта. Има още 5 минути.

Коста Божиловъ: Вие сравнявате несравними величини. Положението на работническата класа и на младежта въ Съветския съюз е несравнимо съ положението у насъ, защото Съветскиятъ съюзъ . . .

Председателъ Никола Логофетовъ: Оставете Съветския съюзъ, джанъмъ!

Коста Божиловъ: Понеже ме провокира, азъ трѣбва да му отговоря. Въ Съветския съюзъ нѣма безработни хора, които да треперятъ отъ страхъ за утрешния си день. Тамъ младежта е подъ грижитѣ на държавата отъ зачатieto и раждането ѝ, та чакъ до пълнолѣтието ѝ.

Гаврилъ Ленковъ: Защо имъ даватъ тия привилегии въ устава? Ето това е официално издание: „Къмъ трудъ въ Съветска Русия“.

Председателъ Никола Логофетовъ: (Звъни) Оставете го, моля Ви се, да зазърши.

Коста Божиловъ: Продължавамъ по-нататъкъ, г-да народни представители. Съ тия привилегии ще се създаде нова категория службогонци съ особени качества, такива, каквито законопроектътъ предвижда.

Въ този законопроектъ има и много реакционни постановления. Съгласно чл. 2, буква „з“, девицата трѣбва да се въздържана отъ съзнанието за бъдеща майка, помощница и замѣстница на мъжа. Ще рече, на жената трѣбва да се внушава, че тя е само майка и евентуална замѣстница на мъжа си — въ случай на война, на болестъ и пр. Нищо по-реакционно отъ това. Въ срѣдата на 20 вѣкъ и следъ ужаситѣ на първата и на последната войни, въ които жената даде много жертви, както на военниятъ срѣдства за унищожение, така и на умѣствителното бреме на труда, на нивитѣ, въ фабрицитѣ и пр., не бива да се поддържа схващането, католическитѣ — нашитѣ майки и майкитѣ на нашитѣ деца — сж отъ второ качество материя направени. Жената нахлу и участвува наравно съ мъжа въ всички отрасли на стопанския животъ. Тя работи еднакво достойно съ мъжа въ всички области на науката и културата. Тя трѣбва да се възпитава зъ духъ на равноправие и равноценностъ съ мъжа, въ духъ на свободно и независимо отъ мъжа проявление.

Въ чл. 2, буква „г“, се предвижда, че младежта трѣбва да се бори противъ чужди и вредни влияния и учения. Неясно е: дали противъ всѣко чуждо влияние ще се бори младежта, или само противъ зловреднитѣ? Въ единия случай се открива широко вратата на произвола досежно начина и критерия за опредѣляне зловредното качество на чуждото влияние, като едно чуждо влияние ще се допуска, а друго не, едно ще се предпочита, а друго не. Въ другия случай се изпаднаемъ въ смѣшното положение да отричаме всѣкакво чуждо влияние — нѣщо, което е абсурдъ и нелепостъ, особено за малкитѣ народи като насъ. Защото, г-да народни представители, науката, литературата, изкуствата и въобще културата, макаръ и национална по форма, сж общочовѣшки по съдържание и тѣхното влияние върху другитѣ народи е неотразимо и непредотвратимо съ никакви закони.

Законопроектътъ съ текста на чл. 48, алинея трета, утвърждава началото на углавната отговорност на родителитѣ за нарушенията на тѣхнитѣ деца. Това е уникамъ разпореждане и отрицание на основния принципъ зъ правото — за личната углавна отговорност, принципъ, възприетъ отъ всички законодателства, доктрини и юриспруденции, принципъ изрично помелятъ и въ чл. 10 отъ нашия законъ за наказателното сѣдопроизводство.

Г-да народни представители! Въ чл. 46 на законопроекта е казано: „Който по какъвто и да е начинъ прѣчи на дейността на организацията се наказва . . .“ и пр. Това съдържание е толкова широко, че то ще бѣде голѣма мъчнотия за добросъвестнитѣ му приложители, а крайна опасностъ за тия, спрямо които ще се прилага, защото за недобросъвестнитѣ приложители то открива широко вратитѣ на произвола. Никакъвъ съставъ на престѣпление или нарушение не е опредѣленъ съ тоя широкъ текстъ, съ това широко съдържание. Кой и какъ трѣбва да прѣчи; дали лицето трѣбва да бѣде членъ на организацията или

не; какъ и съ какви срѣдства; съ дѣла или съ думи, съ нежелание нѣкой да участвува, или съ поощрение да не се участвува въ „Браникъ“? Не е опредѣленъ поне единъ отъ елементитѣ на състава на това ново „престѣпно“ деяние. Необятно широко ще бѣде тоя новъ престѣпенъ съставъ и отъ усмотрението на лицето, което прилага закона, зависи да квалифицира като престѣпна всѣка дейностъ, която не сочи къмъ прѣко участие въ младежката организация или къмъ прѣко поощрение на организацията „Браникъ“.

Иванъ Батембергски: Сжщо като вредителството!

Коста Божиловъ: Г-да народни представители! Азъ свършвамъ. Смѣтамъ, че тѣзи дефекти на законопроекта които азъ изтъкнахъ, съ тѣхното отрицателно отражение върху психиката на нашата младежъ, и онѣзи още дефекти, които други нѣкои отъ васъ могатъ да посочатъ, сж достатъчни да ни убедятъ, че този законопроектъ суспендира и безъ туй малкото останали конституционни права, че той е антидемократиченъ и реакционенъ, че съ него се присаждатъ идеи и мирогледъ чужди и вредни за нашия народъ. Азъ смѣтамъ, че особено сега, при днешната международна обстановка, която ни чертае перспективи, пълни съ неизвестностъ, да преписваме чужди закони и да присаждаме на наша почва чужди форми, чужди понятия, чужди идеологии, . . .

Иванъ Батембергски: Както Вие искате да присаждате.

Коста Божиловъ: . . . това е престѣпление, което не може да бѣде изкупено нито отъ авторитѣ на законопроекта, нито отъ тѣзи, които ще го гласуватъ.

Затова, г-да народни представители, законопроектътъ трѣбва да бѣде отхвърленъ въ името на интереситѣ и на бъдещето на нашата младежъ. (Петъръ Митевъ ржкоплѣска)

Председателъ Никола Логофетовъ: Приключваме днешното заседание.

Председателството, въ съгласие съ правителството, предлага на г-да народнитѣ представители за заседанието въ вторникъ, 17 декемврий т. г., 15 ч., следния дневенъ редъ:

Одобрение предложенията:

1. За одобрение V-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 7 декемврий 1940 г., протоколъ № 215 — относно освобождаване отъ бандеролъ, мурури и общински налогъ на около 3.500 кгр. пипроси.

2. За одобрение XX-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 7 декемврий 1940 г., протоколъ № 215 — относно намалението на акциза по чл. 210 отъ закона за държавнитѣ привилегии, акцизитѣ и патентитѣ на 20.000.000 кгр. каменна солъ, която ще се внесе отъ С. С. С. Р., съ по 55 ст. на единъ килограмъ.

Второ четене на законопроектитѣ:

3. За измѣнение на нѣкои закони по прѣкитѣ данъци.

4. За измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за данъка върху приходитѣ.

5. За осигуряване на умствениитѣ работници.

Първо четене на законопроектитѣ:

6. За организиране на българската младежъ. (Продължение разискванията).

7. За откупуване акции отъ Българското търговско паракходно дружество.

8. За приемане на служба по Министерството на железницитѣ, пошитѣ и телеграфитѣ българитѣ отъ Северна и Южна Добруджа.

9. За осигуряване на земеделскитѣ стопани.

10. За тѣлкувателенъ законъ на чл. 26, точка 5, отъ закона за гербовия налогъ.

11. За приемане дарението на Стефанъ Чапрашиковъ за създаване на „Образцова младежки станъ Стефанъ Чапрашиковъ“, край гр. Варна.

12. Одобрение решенията на прошетарната комисия, протоколъ № 12.

Който приематъ така предложения дневенъ редъ, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Затварямъ заседанието.

(Затворено въ 19 ч., 35 м.).

Председателъ: НИКОЛА ЛОГОФЕТОВЪ

Секретари:

СТЕФАНЪ БАГРИЛОВЪ

НИКОЛАЙ СУЛТАНОВЪ

Началникъ на Стенографското отдѣление: ДОНЧО ДУКОВЪ